

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
โรงเรียนนารายณ์สังเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปิยะรัตน์ ดีกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
โรงเรียนนารายณ์สังเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปิยะรัตน์ ดีกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
โรงเรียนนารายณ์สังเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

บทคัดย่อ
ของ
ปิยะรัตน์ ดีกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

ปิยะรัตน์ ดิกลาง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : คณะกรรมการควบคุมปริญญา

นิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง, รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความศรัทธาต่อโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครองในด้านการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549 จำนวน 140 คน เป็นนักเรียนชาย 71 คน และนักเรียนหญิง 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : ชาย (X_1)

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้น ที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 2 (X_5) และระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (X_{10})

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) และระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 3 (X_6)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : หญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{12}) สุขภาพจิต (X_{13}) และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน (X_{15})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน (X_{16}) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 50.90

5. สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .398 + .358X_{16} + .301X_{14} + .270X_{17} + .046 X_8$$

5.2 สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .359X_{16} + .342 X_{14} + .255X_{17} + .129 X_8$$

FACTORS AFFECTING ON LEARNING MOTIVATION OF
THE FIRST LEVEL, PRIMARY GRADES 1-3 STUDENTS
AT TANAKHONGKROA SCHOOL
IN NONGKHAI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
PIYARUT DEEKLING

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2007

Piyarut Deeklang. (2007). *Factors Affecting on Learning Motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province..* Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Pannarat Ploylearmsang , Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study the factors affecting on learning Motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province. The factors were divided into 3 dimensions , first of them was personal factors : gender, age, class level, learning achievement, personality, mental health, and faith of school, second of them was family factors : guardian's economic level, guardian's educational expectation and guardian's educational level and third of them was learning environment factors: physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 140 samples : 71 males and 69 females were the first level, primary grades 1 – 3 students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province in academic year 2006. The instrument was a questionnaires of factors affecting on the learning motivation of the first level, primary grades 1 – 3 students. The data was analysed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation between learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province were as follows:

- 1.1 There were significantly positive correlation between learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province and 1 factor : males (X_1) at .05 level.

- 1.2 There were significantly positive correlation among learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students and 5 factors : class level : prathom

suksa I (X_4), faith of school (X_{14}), physical learning environment (X_{16}), guardian's educational expectation (X_{14}), physical learning environment (X_{16}), interpersonal relationship between students and their teachers (X_{17}), and interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{18}) at .01 level .

2. There were significantly negative correlation between learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province were as follows:

2.1 There were significantly negative correlation between learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province and 2 factors : class level : prathom suksa II (X_5) and guardian's educational level : bachelor degree (X_{10}) at .05 level.

2.2 There were significantly negative correlation among learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students and 2 factors : age (X_3) and class level : prathom suksa III (X_6) at .01 level .

3. There were no significantly correlation among learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province and 7 factors : female (X_2), learning achievement (X_7), guardian's economic level (X_8), guardian's educational level : lower bachelor degree (X_{11}), personality (X_{12}) , mental health (X_{13}), and guardian's educational expectation (X_{15}).

4. There were 4 factors got significantly affected learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province raking from the most affecters to the least affecters were : physical learning environment (X_{16}) , faith of school (X_{14}), interpersonal relationship between students and their teachers (X_{17}) and guardian's economic level (X_8) at .01 level . These 2 factors could predicted learning Motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students about percentage of 50.90.

5. The predicted equation of affecting on learning motivation of The First level, Primary Grades 1 – 3 Students at Tanakonsongkroa School in Nongkhai Province at .01 level were as follows :

5.1 In terms of raw scores were :

$$\hat{Y} = .398 + .358X_{16} + .301X_{14} + .270X_{17} + .046 X_8$$

5.2 In terms of standard scores were :

$$Z = .359X_{16} + .342 X_{14} + .255X_{17} + .129 X_8$$

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาคกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาค และอาจารย์เกษร ดีกลาง ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณบุคลากรโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ และนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมหวัง และนางเกษร ดีกลาง รวมทั้งสมาชิกทุกคนในครอบครัว เพื่อนๆ พี่ ทุกคน และผู้ใกล้ชิด ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดี จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับชีวิตผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ ความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

ปิยะรัตน์ ดีกลาง

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
ของ
ปิยะรัตน์ ดิกลาง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน มีนาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

.....ประธาน
(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว	43
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน.....	46
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย.....	54
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	58
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	58
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	81
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
อภิปรายผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	128

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นและเพศ.....	58
2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง.....	74
3 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน และแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย.....	75
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม ทางการเรียน ที่มีต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสง เคราะห์ จังหวัดหนองคาย.....	77
5 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย.....	78
6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้น ที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	79
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	121
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน..	122
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความคาดหวังของ ผู้ปกครองด้านการเรียนของนักเรียน.....	123
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้าน การเรียน.....	124
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู.....	125
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	125
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน....	127

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งหากคนมีคุณภาพแล้ว ย่อมทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาให้คนมีคุณภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่ว่า การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม ให้การศึกษามีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง และสร้างความก้าวหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 56-57) ในการพัฒนาคนต้องพัฒนาอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นรากฐานหลักของการพัฒนา ทั้งนี้และทั้งนั้น จำเป็นต้องบริหารการศึกษาให้เข้าถึง ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างกว้างไกล ครอบคลุมสถานการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อให้การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์จัดความจนและยุทธศาสตร์ทางปัญญาเพื่อพัฒนาคนได้เต็มตามศักยภาพตลอดชีวิต ซึ่งนำไปสู่การเป็นสังคมคุณภาพที่ปราศจากปัญหาความยากจน ความทุกข์ยาก และปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมอื่นๆ ได้อย่างยั่งยืน

แม้ว่าในสังคมปัจจุบันจะเจริญก้าวหน้า สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างไร้พรมแดนและขีดความสามารถของเทคโนโลยีในอดีตจะได้ยกระดับให้ดียิ่งก็ตาม แต่ปรากฏว่ายังคงหลงเหลือความยากจนอยู่ การกระจายผลประโยชน์ยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมาก เช่นเดียวกันกับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จัดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และการศึกษาระดับพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งรัฐเป็นผู้อุดหนุนค่าใช้จ่ายโดยการให้เรียนฟรีและมีโครงการอาหารกลางวันให้ แต่อย่างไรก็ตามในการมาโรงเรียนต้องประกอบด้วยปัจจัยอื่นๆ อีกจำนวนมาก เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ในบางคนอาจจะถือเป็นเงินจำนวนน้อยนิด แต่ในบุคคลอีกระดับหนึ่งซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในสังคม เช่น คนที่หาเช้ากินค่ำได้ค่าแรงขั้นต่ำ คนเหล่านั้นจะเห็นเงินจำนวนนี้เป็นเงินจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้เด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้จึงขาดแรงกระตุ้นให้อยากรู้ อยากเห็นและสนใจในการมาโรงเรียนเพื่อศึกษาหาความรู้ เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายๆ ด้าน (มาลี จุฑา. 2544 : 151) ดังนั้น การที่โรงเรียนจะได้รับการตอบสนองจากนักเรียนจำเป็นต้องดำเนินการสร้างแรงจูงใจต่อนักเรียน ให้เกิดความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและไม่คิดว่าการมีรายได้น้อยของผู้ปกครองจะเป็นปมด้อยในการเรียน เช่น ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน เป็นต้น จนนำไปสู่การไม่ยอมมาโรงเรียนในที่สุด

โรงเรียนชนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดกลางอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีนักเรียนประมาณ 500 คน เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับ

มัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนนี้มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี พ่อแม่ผู้ปกครองประกอบอาชีพซึ่งมีรายได้น้อย เช่น เกษตรกร รับจ้างทั่วไป เป็นต้น ทำให้นักเรียนประสบปัญหาความขัดสนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ อาทิ อุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย และค่าเดินทาง เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้มีกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินการโดยใช้กระบวนการให้การศึกษาชุมชนช่วยเหลือ (กรมแรงงาน : 2545) เพื่อขจัดปัญหาความยากจนหรือลดปัญหาความยากจนนี้ได้ โรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้และจัดประสบการณ์แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม จนสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้ แต่การที่จะพัฒนานักเรียนได้นักเรียนจะต้องมาโรงเรียน แต่ขณะนี้ปัญหาคือจะทำอย่างไรให้เด็กชอบมาโรงเรียน เป็นคนใฝ่รู้ มีความรู้สึกรักเรียน มีความรักในทางบวกต่อโรงเรียน โรงเรียนจะต้องดำเนินการสร้างแรงจูงใจต่อนักเรียน ให้เกิดความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน (วารสารวิชาการ. 2545 : 14-15)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจปัญหาการไม่ชอบมาโรงเรียนของนักเรียนว่ามีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง จนอาจนำไปสู่แรงจูงใจที่จะทำให้เด็กไม่ยอมมาเรียนได้

จากการที่ติดตามการของผู้วิจัยรับราชการครูในโรงเรียนชนบทสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ในช่วงชั้นที่ 1 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มารดาเคยบอกรักให้ฟังว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการมาเรียน เนื่องจากฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี และมีปัญหาในการเรียน โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาไทย

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนโรงเรียนชนบทสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ กับนักเรียนจำนวน 141 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 52 คน นักเรียนชาย 25 คน และนักเรียนหญิง 27 คน มีปัญหาส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 51.92 ได้แก่ ไม่อยากมาโรงเรียน ไม่มีเงินมาเรียน และไม่มีอุปกรณ์การเรียน ปัญหา รองลงมา มีปัญหาการเรียน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 48.07 ได้แก่ เรียนไม่ทัน ไม่เข้าใจเนื้อหา และไม่ส่งการบ้าน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 44 คน นักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 24 คน มีปัญหาส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 56.81 ได้แก่ ไม่อยากมาโรงเรียน ไม่มีเงินมาเรียน และไม่มีอุปกรณ์การเรียน ปัญหา รองลงมา มีปัญหาการเรียน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 43.18 ได้แก่ เรียนไม่ทัน ไม่เข้าใจวิชาคณิตศาสตร์ และไม่ส่งการบ้าน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 45 คน นักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 19 คน มีปัญหาส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 ได้แก่ ไม่อยากมาโรงเรียน ไม่มีเงินมาเรียน และไม่มีอุปกรณ์การเรียน ปัญหา รองลงมา มีปัญหาการเรียน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ได้แก่ เรียนไม่ทัน ไม่เข้าใจเนื้อหา และไม่ส่งการบ้าน

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “จากปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” ซึ่งสาเหตุของปัญหาด้านส่วนตัว ได้แก่ บ้านยากจน ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีอุปกรณ์การเรียน สาเหตุปัญหาการเรียน ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน เล่นขณะเรียน และคุยกับเพื่อน

จากผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย น่าจะมีปัญหาด้านแรงจูงใจในการมาเรียนมากที่สุด ได้แก่ การไม่ยอมมาโรงเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากฐานะเศรษฐกิจทางบ้านไม่ดี ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน มากกว่าปัญหาอื่น ดังที่ พาสนา จุลรัตน์ (2548 : 220) กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นพลังที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนและทุ่มเทความพยายามในการเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพที่มี อันจะทำให้การเรียนรู้อมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้ว สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2548 : 182) กล่าวว่า แรงจูงใจในการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องมีเพื่อจะประสบผลสัมฤทธิ์ผลในการเรียน แม้ว่าตัวนักเรียนเองเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบโดยตรง แต่ครูและผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นการร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 231) กล่าวว่า แรงจูงใจในการเรียนเกิดจากปัจจัยในหลายๆ ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ลักษณะของบทเรียน ความคาดหวัง สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและบรรยากาศของโรงเรียน ดังนั้น แรงจูงใจในการมาเรียน เป็นพลังที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการมาเรียน ทุ่มเทความพยายามในการเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพที่มี และส่งผลให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเกิดจากปัจจัยในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ลักษณะของบทเรียน ความคาดหวัง สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน บรรยากาศของโรงเรียน และการร่วมมือกันระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนนโยบายของผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ผู้บริหาร ครูประจำชั้น และครูประจำวิชา เพื่อทราบปัญหาและหาแนวทางในการให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการมาเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงช่วงชั้นที่ 1 ของโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 52 คน เป็นนักเรียนชาย 25 คน และนักเรียนหญิง 27 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 44 คน เป็นนักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 24 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 45 คน เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 19 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 71 คน และนักเรียนหญิง 70 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 อายุ
- 1.1.3 ระดับชั้น
- 1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.1.5 บุคลิกภาพ
- 1.1.6 สุขภาพจิต
- 1.1.7 ความศรัทธาต่อโรงเรียน

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

- 1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 1.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 1.2.3 ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

- 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการมาเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แรงจูงใจในการมาเรียน** หมายถึง พลังที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการมาเรียน ทุ่มเทพความพยายามในการเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพที่มี และส่งผลให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น โดยแสดงพฤติกรรม ดังนี้ มาโรงเรียนทุกวัน มาโรงเรียนทันเวลา เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ตั้งใจเรียน และทำการบ้านหรือทำงานที่ครูมอบหมายได้เสร็จทันเวลา

2. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน** หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการมาเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความศรัทธาต่อโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 เพศ ได้แก่ ชายและหญิง

2.1.2 อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบันตามปฏิทินสากลของนักเรียน

2.1.3 ระดับชั้น ได้แก่

2.1.3.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.1.3.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.1.3.3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยวัดจากเกรดเฉลี่ยสะสม

2.1.5 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่แสดงออกของนักเรียนต่อสถานการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต ทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkin's Activity Survey) โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

2.1.5.1 บุคลิกภาพแบบ เอ ได้แก่ การเร่ร่อน ชอบการแข่งขัน ชอบการทำงาน และทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อย ชอบการฟันฝ่าอุปสรรคที่ท้าทาย มีความรู้สึกใช้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายาม มีความพยายามมากในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธหรือก้าวร้าวได้ง่าย

2.1.5.2 บุคลิกภาพ บี ได้แก่ การผ่อนคลาย ไม่เร่ร่อนและไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เฉื่อยๆ ชอบการพักผ่อนและการดำเนินชีวิตอย่างง่ายๆ ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคและไม่ชอบทำงานในเวลารีบด่วน

2.1.6 สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะจิตใจของนักเรียนที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสภาพแวดล้อม โดยมีความสามารถในการปรับตัว มีสมรรถภาพในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็น

สุข และอย่างเหมาะสม มีความมั่นคงของจิตใจ และสามารถเผชิญปัญหาในชีวิตได้ โดยวัดจากการใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอส คิว (Thai GHQ 28-Thai General Health Questionnaire) ของเดวิดโกลด์เบิร์ก (David Goldbery) แปลเป็นภาษาไทยโดย นายแพทย์ ธนา นิลชัยโกวิทย์และคณะ

2.1.7 ความศรัทธาต่อโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ขอบข้อเสียงของโรงเรียน ภูมิใจในการสอนของครู ชอบห้องเรียน สถานที่พักผ่อนนอกห้องเรียน และสวัสดิการต่างๆ ในโรงเรียน

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน และสภาพครอบครัว ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ รายได้ของบิดามารดา หรือของผู้ปกครองที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน

2.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ได้แก่

2.2.2.1 สูงกว่าปริญญาตรี

2.2.2.2 ปริญญาตรี

2.2.2.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2.3 ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ผู้ปกครองได้ตั้งไว้สำหรับนักเรียนและต้องการให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายทางการเรียนที่ได้ตั้งเอาไว้

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน หมายถึง สิ่งที่ทำให้การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ สถานที่เรียน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ขนาดห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ความสะอาดของห้องเรียน ความเป็นระเบียบของห้องเรียน การถ่ายเทอากาศดี มีแสงสว่างเพียงพอ และปราศจากเสียงและกลิ่นรบกวน

2.3.1.2 สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ได้แก่ สื่อและอุปกรณ์การเรียน มีความทันสมัยและมีคุณภาพในการใช้งาน

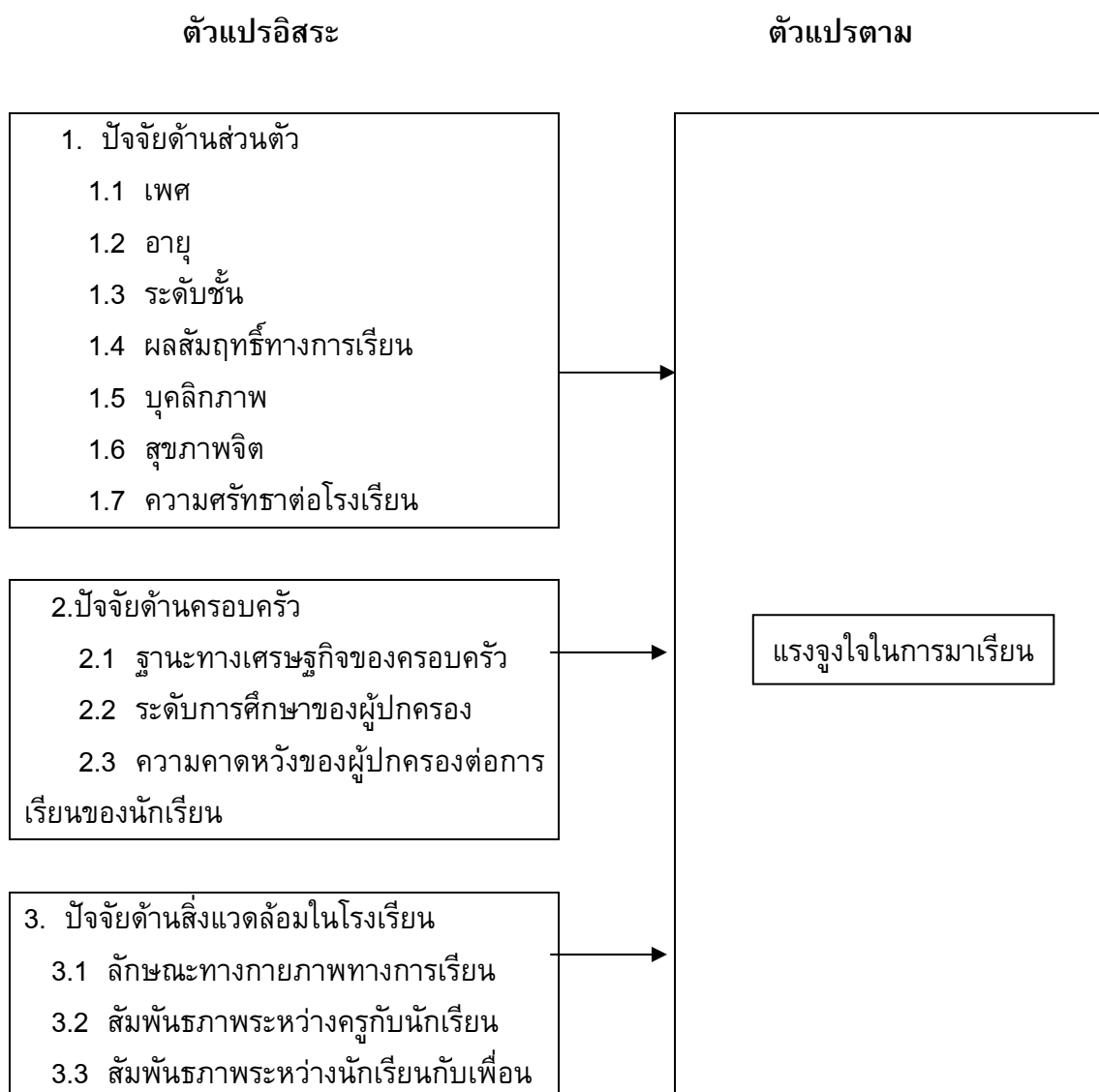
2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน และการปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดี ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.2.1 การปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ เคารพเชื่อฟังในครูผู้สอน ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์สั่งสอนและซักถามอาจารย์ เมื่อมีข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.2.2 การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจต่อนักเรียน สร้างสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะ แก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

3.1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกัน ทั้งทางด้านการเรียนและทางด้านส่วนตัวทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีและรักใคร่กลมเกลียว และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีแรงจูงใจในการมาเรียนจากปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และศรัทธาต่อโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนรนาครสงคราม จังหวัดหนองคาย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน

1.1.2 ความหมายของแรงจูงใจ

กูต (Good. 1973 : 375) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งพยายามกระทำการให้อีกคนหนึ่งหรือหลายๆ คนมีความเห็นคล้อยตามตน

โลเวล (สวัณน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 102 ; อ้างอิงจาก Lovell. 1980 : 109) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อตอบสนองความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จได้

ฮิลการ์ด (Hilgrad. 1983 : 319-320) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นองค์ประกอบที่ไปกระตุ้นบุคคลให้เกิดพลัง และนำไปสู่การกระทำ

พรณี ชูทัย เชนจิต (2538 : 29) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมต่างๆ กัน การที่คนมีการแสดงพฤติกรรมนั้น เนื่องจากคนเรามีความต้องการ การที่เรามีความต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าเราขาดหรือไม่มีสิ่งนั้นๆ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เราแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้สิ่งนั้นๆ มา เมื่อได้สิ่งสนองความต้องการแล้ว เราจะหยุดพฤติกรรมนั้น แต่เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่ไม่สิ้นสุด จึงมีการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา

ประสาธ อิศรปริดา (2541 : 334) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง พลังทางจิตซึ่งเป็นภาวะภายในที่กระตุ้น กำหนดทิศทาง และคงสภาพพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือ

เป้าหมาย แรงจูงใจที่ปรากฏมักเป็นผลรวมระหว่างคุณลักษณะ (Traits) และภาวะเหตุการณ์แวดล้อม (States)

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 138) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นกระบวนการที่อิทธิพลกระตุ้นจากสิ่งเร้าให้มีพฤติกรรมมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ถ้าแรงจูงใจมีมากพฤติกรรมก็จะมีมากด้วย

สุรางค์ โค้วตระกูล (2548 : 153) แรงจูงใจ หมายถึง องค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย

พาสนา จุลรัตน์ (2548 : 195) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง พลังหรือสภาวะภายในที่กระตุ้นให้ทำพฤติกรรมที่มีทิศทางด้วยความกระตือรือร้น มุ่งมั่นพยายามจนบรรลุเป้าหมายปลายทางที่ต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดภายในร่างกาย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมต่างๆ กัน มีทิศทางด้วยความกระตือรือร้น มุ่งมั่นพยายามจนบรรลุเป้าหมายปลายทางที่ต้องการ เมื่อได้สิ่งสนองความต้องการแล้ว เราจะหยุดพฤติกรรมนั้น แต่เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่ไม่สิ้นสุด จึงมีการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา

1.1.3 ความสำคัญของแรงจูงใจ

สุโท เจริญสุข (2531 : 17) กล่าวถึงแรงจูงใจไว้ดังนี้

1. เป็นตัวการที่ก่อให้เกิดพลังงานในการแสดงพฤติกรรม
2. เป็นสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น ให้อิทธิพลไม่อยู่นิ่ง
3. เป็นสิ่งซึ่งต้องได้รับการเสริมแรงเสมอ

อารี พันธุ์ณี (2546 : 182) กล่าวว่า การเรียนรู้ใดๆ ก็ตาม ถ้าผู้เรียนมีความรู้สึกอยากรู้อยากเรียน มีความเต็มใจ และพร้อมที่จะเรียนแล้ว แสดงว่าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

พระธรรมปิฎก (2546 : 96) กล่าวไว้ว่า เมื่อคนเราจะทำกิจกรรมหรือพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งก็ต้องมีแรงจูงใจ เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ถ้าแรงจูงใจผิดก็ทำให้เดินทางผิด ถ้าแรงจูงใจถูก ก็เดินหน้าไปในการพัฒนา

สถาบันการศึกษาแห่งชาติ (ทรงวุฒิ วัฒนเขจร. 2533 : 13 ; อ้างอิงจากสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ. ม.ป.ป.) ได้แบ่งเหตุผลที่ผู้ใหญ่เข้าเรียนดังนี้

1. เหตุผลจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นเหตุผลที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยผู้ใหญ่ตอนต้น หรือคนหนุ่มสาวมาเข้าเรียนเพราะต้องการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านอาชีพและด้านความรู้ เพื่อจะได้หางานง่ายขึ้นประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง หรือเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

2. เพื่อพัฒนาตนเอง (Self-development) เหตุผลข้อนี้มีความชัดเจนน้อยกว่าข้อแรก เช่น ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ขยายโลกทรรศน์ หรือสนใจวิชาการแขนงหนึ่งแขนงใด

โดยเฉพาะเรียนเพื่อยกระดับความรู้ของตนเอง โดยเฉพาะหมู่บ้านที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ต้องการเพิ่มพูนความรู้ในตัวเอง และเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว มักใช้เวลาว่างในช่วงกลางวันเข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ เช่น เรียนทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า เรียนภาษา ศิลปะแขนงต่างๆ เป็นต้น

3. เหตุจูงใจทางสังคม (Social Motives) นับว่าเป็นเหตุผลสำคัญอีกอย่างหนึ่ง เหตุผล 3 ข้อแรก ก็เนื่องจากแรงผลักดันทางสังคมแฝงอยู่ด้วย นอกจากนี้ก็เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากต้องการตามให้ทันคนอื่น ไม่อยากล้าหลัง ขาดความเหงา บางรายบอกว่าหวังว่าจะพบชายในฝัน บางคนเข้าเรียนตามพรรคพวก เพราะเพื่อนชวน หรือเพราะว่าเวลาว่างในช่วงนั้นพอดี

4. เหตุผลอื่นๆ เช่น สนใจกิจกรรมนั้นโดยเฉพาะ บางคนเห็นว่าเพราะมีโปรแกรมนั้นเปิดสอนอยู่ใกล้ๆ บ้าน นอกจากนั้นก็เข้าเรียนเพราะความจำเป็นขึ้นมาในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต เช่น ในช่วงผู้ใหญ่วัยตอนต้น ต้องการเรียนเรื่องการตกแต่งบ้าน การเลี้ยงดูพัฒนาอาชีพ ในวัยกลางคนต้องการใช้เวลาว่าง ต้องการเข้าใจเรื่องของวัยรุ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุตร เป็นต้น ในวัยสูงอายุ มักจะเกี่ยวกับการปรับตัวเพื่อปลดเกษียณ เพื่อรักษาสุขภาพ ต้องการใช้เวลาว่างค้นหาสัจธรรมของชีวิต

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าแรงจูงใจสำคัญต่อการการเรียนรู้ใดๆก็ตาม ถ้าผู้เรียนมีความรู้สึกรักอยากรู้อยากเรียน มีความเต็มใจ และพร้อมที่จะเรียนแล้ว แสดงว่าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เมื่อคนเราจะทำกิจกรรมหรือพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งก็ต้องมีแรงจูงใจ เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

1.1.4 ประเภทของแรงจูงใจ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 236) แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. แบ่งตามที่มาของแรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย และความต้องการทางเพศ ฯลฯ

1.2 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับในสังคม ฯลฯ

2. แบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำด้วยความเต็มใจ เชื่อกันว่าถ้าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจประเภทนี้จะทำให้เกิดการ

เรียนรู้ได้ดีที่สุด ดังนั้น ครูควรสร้างแรงจูงใจประเภทนี้ให้เกิดขึ้นมากที่สุด ได้แก่การอยากเรียน เพราะต้องการเป็นผู้มีความรู้

2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรม เพราะต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาเข้าภายนอก เช่น รางวัล เกรด เป็นต้น

หทัย ตันหยง (2535 : 134-147) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 กลุ่ม

1. แรงจูงใจทั่วไป แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1.1 แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ทำกิจกรรมทางธรรมชาติของร่างกาย

1.2 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกและเกิดหลังจากแรงจูงใจภายใน ซึ่งหมายความว่ามนุษย์เราเมื่อเกิดประสบการณ์จากการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ

1.3 แรงจูงใจบุคคล (Person Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจทางร่างกายและแรงจูงใจทางสังคม

1.4 แรงจูงใจทางจิตใต้สำนึก (Subconscious Motivation) จากทฤษฎีของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) อธิบายว่ามนุษย์พยายามเก็บสิ่งที่ขัดแย้งกับจิตใจฝังลึกอยู่ใต้สำนึกในภาวะปกติ แต่ภาวะที่เกิดการตอบสนอง จิตใต้สำนึกนั้นจะถูกกระตุ้นให้แสดงตัวออกมา บางครั้งก็แสดงออกแบบตรงและหลบเลี่ยง (Approach-Avoidance) บางครั้งก็เป็นแบบตรงสู่เป้าหมาย (Approach- Approach) และบางครั้งก็มุ่งหลบเลี่ยงอย่างสิ้นเชิง (Avoidance - Approach)

2. แรงจูงใจเกี่ยวกับการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นปฏิกิริยาทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมในการเรียน เกิดจากการใช้สื่อต่างๆ เช่น วาจา การอธิบาย บทบาทสมมติ เกม เพลง เป็นต้น

2.2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นปฏิกิริยาของแรงจูงใจทางร่างกายและบุคคลที่เกิดความสนใจ ความต้องการ เจตคติ รสนิยม เป็นต้น

พรพิมล จันทรพลับ (2539 : 160-170) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. แรงจูงใจตามลักษณะที่แท้จริง แบ่งเป็นลักษณะย่อยได้ 3 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจทางร่างกาย ซึ่งเป็นไปเพื่อการอยู่รอด เช่น ความหิว แรงขับทางเพศ ความต้องการอากาศ การพักผ่อน

1.2 แรงจูงใจทางสังคม เป็นความต้องการทางจิตใจ เช่น ความคาดหวัง ความสุข ความสำเร็จ การมีชื่อเสียง

1.3 แรงจูงใจเกี่ยวกับคุณค่าของตนเอง เช่น แรงจูงใจเกี่ยวกับความก้าวร้าวทำให้บุคคลป้องกันตัวเองหรือทำร้ายคนอื่น แรงจูงใจได้สำนึกที่พยายามลืมสิ่งที่ไม่พอใจแล้วเก็บกดไว้ในความทรงจำ

2. แรงจูงใจตามลักษณะกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมาย คือ ความมุ่งหมายทางการกระทำ แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ แรงปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จในงาน

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ คือ ความปรารถนาของบุคคลที่นำตัวเข้าร่วมสังคมต้องการให้ผู้อื่นรัก เคารพ ยอมรับ มีความรู้สึกไม่ดีต่อความโดดเดี่ยว ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะชอบคลุกคลีอยู่กับงานที่ทำกับเป็นทีม มีความเข้าใจและเห็นใจผู้ร่วมงาน

2.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ คือ ความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น มักมีพัฒนาการมาจากความรู้สึกด้อยต่ำ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจมักจะชอบถกเถียงโต้แย้ง พอใจที่จะทำงานในลักษณะเป็นผู้นำ

3. แรงจูงใจตามลักษณะการเกิด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของกิจกรรมที่ทำจึงทำด้วยความเต็มใจ ตระหนักว่าการบรรลุผลสำเร็จในกิจกรรมนั้นเป็นรางวัลอยู่ในตัวแล้ว แรงจูงใจประเภทนี้เกิดจาก ความสนใจกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจนั้น และความต้องการที่จะกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจแล้วแสดงพฤติกรรมออกมา

3.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นการกระทำที่เกิดจากการหวังผลจากกิจกรรมนั้น ไม่ได้อยู่ด้วยอุดมคติ มีความผูกพันกับกิจกรรมนั้นน้อยมาก จุดมุ่งหมายการกระทำอยู่นอกเหนือไปจากตัวกิจกรรม สิ่งภายนอกที่เป็นแรงจูงใจ คือ

3.2.1 เป้าหมายของการเรียนหรือกิจกรรมใดๆ เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจกระทำพฤติกรรมอย่างถูกต้องเหมาะสม

3.2.2 ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า เมื่อบุคคลทราบความก้าวหน้า ย่อมทำให้เกิดแรงจูงใจและมีกำลังใจที่จะทำสิ่งดีๆ เรื่อยไป

3.2.3 เครื่องล่อ เช่น รางวัล การชมเชย การลงโทษ เป็นต้น

4. แรงจูงใจตามลักษณะการใช้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 แรงจูงใจแบบอิงเกณฑ์ คือ การจูงใจที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ ถ้าได้ระดับตามเกณฑ์ก็จะได้รับรางวัล

4.2 แรงจูงใจแบบไม่อิงเกณฑ์ คือ การใช้เทคนิคทางจิตวิทยาในการจูงใจโดยไม่มีกฎเกณฑ์ตั้งไว้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 140) ได้แบ่งแรงจูงใจไว้ 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แรงจูงใจนี้มักจะสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่เราต้องการในชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม อาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล หรือจากวัตถุที่เห็นได้จับต้องได้ หรือจากภาวะทางสังคมที่มองไม่เห็นก็ได้ เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร เป็นต้น

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้เป็นแรงจูงใจที่ค่อนข้างซับซ้อน และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับความสำเร็จในหน้าที่การงาน ความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น

อาร์ พันธ์มณี (2546 : 270) กล่าวว่าแรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตัวเอง ไม่ต้องอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งเร้าภายนอก เช่น การเรียนเพื่อต้องการหาความรู้ ทำงานเพราะต้องการความชำนาญ ซึ่งความต้องการหรือความสนใจพิเศษ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล ที่จะผลักดันให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของ เกียรติยศ เงิน ปริญญาบัตร ความก้าวหน้า รางวัล การชมเชย เป็นต้น ทำให้บุคคลมองเห็นเป้าหมาย จึงเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมายนั้น

ฮิลการ์ด (Hilgrad. 1983 : 321-322) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motivation) หมายถึง ความต้องการทางกาย (Physiological Motives) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการพักผ่อนและทำกิจกรรม

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการทางสังคม (Social need) ของมนุษย์ในการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ ความต้องการความรัก (Need for Affection) ความต้องการตำแหน่งทางสังคม (Need for Social Status) ความต้องการทางเพศ (Sex Need) ความต้องการให้เกิดแรงจูงใจ (Motives) ให้คนเราแสดงพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior)

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Motivation) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการความสำเร็จ (Need for Success) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความต้องการในการสร้างและประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดความนับถือตนเอง (Self-respect) ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อย (Inferiority Complex) และความรู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า (Self-depreciation) หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ตนจะได้รู้สึกที่ตนเองมีความสามารถ (Sense of Attainment) ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ (Satisfying Philosophies of life) นั้น ก็เพื่อบุคคลจะได้เป็นที่น่ายินยอมยกย่องของบุคคลอื่นในสังคมด้วย

พาสนา จุฬรัตน์ (2548 : 197) แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. แบ่งตามที่มาของแรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจทางสรีระหรือแรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

1.2 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้และมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมาโดยตลอดจากที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ความต้องการ ความรัก ความอบอุ่น และการมีชื่อเสียง เป็นต้น

2. แบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมโดยตรง ไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลหรือผลของสิ่งเร้าภายนอก กล่าวคือ บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะแสดงพฤติกรรมหรือกระทำด้วยความเต็มใจ เชื่อกันว่าถ้าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจประเภทนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น การที่นักเรียนอยากเรียนหนังสือ เพราะต้องการมีความรู้ หรือบุคคลอยากออกกำลังกาย เพราะต้องการให้ร่างกายแข็งแรง เป็นต้น ดังนั้นครูควรพยายามสร้างแรงจูงใจประเภทนี้ให้เกิดขึ้นมากที่สุด

2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากอิทธิพลหรือผลของสิ่งเร้าภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นที่ต้องการของบุคคลนั้น เช่น นักเรียนขยันเรียนเพราะต้องการได้เกรด A หรือเพื่อให้ได้รับรางวัลจากแม่ เป็นต้น นักจิตวิทยาอธิบายว่าแรงจูงใจภายนอกเกิดขึ้นเนื่องจากการเสริมแรง (Reinforcement) นั่นคือ การแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ถ้าหากนักเรียนได้รับการเสริมแรงทางบวก (ได้รับในสิ่งที่พอใจ) หรือได้รับการเสริมแรงทางลบ (นำสิ่งที่ไม่พอใจออก) นักเรียนจะเกิดแรงจูงใจ (พลัง) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก เช่น นักเรียนทำการบ้านถูกต้องแล้วครูให้ดาว ในครั้งต่อไปนักเรียนก็พยายามทำการบ้านให้ถูกต้องอีก เพราะนักเรียนได้รับแรงเสริมทางบวกจากครู (ได้รับในสิ่งที่พอใจ) เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าประเภทของแรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบ่งตามเหตุผลเบื้องหลังการแสดงออกของพฤติกรรมแยกเป็น แรงจูงใจภายในเป็นการมองเห็นคุณค่าที่จะแสดงพฤติกรรมหรือกระทำด้วยความเต็มใจ เชื่อกันว่าถ้าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจประเภทนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด และแรงจูงใจภายนอกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่เกิดจากความต้องการซึ่งเกิดจากการเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น ความต้องการความรัก ความสำเร็จ รางวัล เป็นต้น

1.1.5 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

อารี พันธุ์ณี (2546 : 282) กล่าวว่า ลักษณะแรงจูงใจของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนมีธรรมชาติของคนแตกต่างกับคนอื่น คือ มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แรงขับ แรงขับของบุคคลจัดว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดพฤติกรรม แรงขับเป็นสภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ ซึ่งแรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 ประการ คือ

1.1.1 แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายในร่างกาย เช่น ความหิว

1.1.2 แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายนอกร่างกาย เช่น การได้รับความเจ็บปวดจากสิ่งเร้าภายนอก สภาวะความกดดันจนทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด

1.2 ความวิตกกังวล ความวิตกกังวลจะมีผลต่อการเรียนรู้ หรือการกระทำพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงมาก กลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจน้อยควรได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ส่วนกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงแม้จะไม่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าก็ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้

2. สถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมย่อมจะส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจได้แตกต่างกันไป ลักษณะสถานการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจ คือ

2.1 การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ต้องการเอาชนะผู้อื่น หรือต้องการทำให้ตนสภาพการณ์ที่ดีขึ้น ลักษณะการแข่งขันจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 การแข่งขันกับตนเอง เป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนดีขึ้นด้วยความเต็มใจและความต้องการของตนเองไม่มีผู้ใดมาบัญชาให้เกิดพฤติกรรม

2.1.2 การแข่งขันกับบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะเอาชนะ ต้องการให้ตนเองอยู่เหนือผู้อื่น และมักทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองชนะเสมอ

2.2 ความร่วมมือ หมายถึง แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแรงผลักดันเป็นลักษณะของการมีพฤติกรรมแบบประนีประนอม

2.3 การตั้งเป้าหมาย หมายถึง การที่บุคคลได้มีการตั้งเป้าหมายไว้ในชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นผลให้บุคคลมีความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ลักษณะการตั้งเป้าหมายมี 2 ลักษณะคือ

2.3.1 เป้าหมายรวม เป็นเป้าหมายที่มักจะมีเป้าหมายย่อยๆ อื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง

2.3.2 เป้าหมายระยะไกล เป็นเป้าหมายที่ตั้งขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายหนึ่งโดยเฉพาะ การตั้งเป้าหมายระยะไกลนี้จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางสมองพอสมควร

2.4 การตั้งความทะเยอทะยาน เป็นการตั้งเป้าหมายสูงไว้ หรือการเกิดความทะเยอทะยานจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น แต่ถ้าบุคคลตั้งความทะเยอทะยานไว้สูงเกินความสามารถของตน จะทำให้เกิดความล้มเหลวได้ง่าย ทำให้เกิดความท้อถอยต่องานนั้น หรือถ้าตั้งไว้ต่ำกว่าความสามารถของตนเองก็ทำให้ไม่มีแรงจูงใจพอที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ ต่อ

3. ความเข้มข้นของแรงจูงใจ โดยปกติแล้ว ลักษณะความเข้มข้นของแรงจูงใจในแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับลักษณะต่อไปนี้

3.1 การเสริมแรง หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีความคงทนถาวร หรือเกิดซ้ำๆ การเสริมแรงมี 2 ลักษณะ คือ

3.1.1 การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การทำให้อิทธิพลได้รับสิ่งเร้าแล้วเกิดความพอใจ เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย เป็นต้น

3.1.2 การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การที่อิทธิพลถูกนำสิ่งเร้าที่ไม่พอใจออกไปแล้วทำให้อิทธิพลเกิดความพอใจ

3.2 ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆ ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสนใจของบุคคลนั้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจ คือ ธรรมชาติของแต่ละบุคคลสถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม และความเข้มของแรงจูงใจ ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมและการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้แตกต่างกันไป

1.1.6 ทฤษฎีแรงจูงใจ

สำหรับทฤษฎีที่พยายามจะอธิบายถึงแรงจูงใจต่างๆ ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำให้นักเรียนอยากมาเรียนมีหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ละทฤษฎีพยายามที่จะอธิบายว่าแรงจูงใจใดบ้างที่จะทำให้ผู้เรียนอยู่ในสภาวะที่พร้อมที่สุดที่จะเรียน ต่อไปนี้จึงเป็นการกล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจบางทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อแรงจูงใจในการเรียน 2 ทฤษฎีด้วยกัน คือ

1. ทฤษฎีทางปัญญา (Cognitive Theory) ทฤษฎีนี้มีทัศนะเกี่ยวกับแรงจูงใจโดยให้ความสนใจที่ธรรมชาติของกระบวนการทางปัญญา ดังนี้

ประสาธน์ อิศรปริดา (2541 : 339) ได้แบ่งไว้ดังนี้

1.1 ทฤษฎีความสอดคล้อง (Consistency Theory) บุคคลจะเกิดภาวะสมดุลภายในจิตใจ ถ้าพฤติกรรมและความเชื่อของเขาสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.2 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) โดยปกติก่อนบุคคลจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนเรา会有ความคาดหวังว่าจะได้รับสิ่งจูงใจเป็นผลตอบแทนจากการกระทำ

1.3 แรงจูงใจทางปัญญาอื่นๆ ที่สำคัญต่อแรงจูงใจในการเรียน ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการมีความสามารถ และความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์

พาสนา จุฬรัตน์ (2548 : 206) กล่าวว่า ผู้นำทฤษฎีพุทธิปัญญานิยม (Cognitive Theory) ที่สำคัญคือ เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin, 1938) ทอลแมน (Tolman, 1932) และวานเนอร์ (Weiner, 1984) ทฤษฎีนี้เชื่อว่ากระบวนการคิดมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย เน้นความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีพุทธิปัญญานิยมที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบันนี้คือ ทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution Theory) ของวานเนอร์ (Weiner, 1984) ซึ่งได้อธิบายว่าบุคคลมีแนวโน้มที่จะอธิบายสาเหตุของความสำเร็จ

และความล้มเหลวของตนเองเสมอ ซึ่งสาเหตุนี้นำมาอธิบายได้แก่ ความพยายาม ความสามารถ โชคชะตา ความยากง่ายของงาน สุขภาพ อารมณ์ และลักษณะรูปร่างหน้าตา เป็นต้น และความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวนี้เองที่มีอิทธิพลต่อการจูงใจของบุคคลเป็นอย่างมาก

2. ทฤษฎีความต้องการ (Need Theories) อธิบายว่าการทำพฤติกรรมของคนเกิดขึ้นจากความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการของเขา นักจิตวิทยาที่รวบรวมเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ที่สำคัญ คือ มาสโลว์

2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2544 : 161-162 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1970) ซึ่งแบ่งลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีระ หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ และการพักผ่อน เป็นต้น เมื่อยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นนี้ ย่อมไม่เกิดแรงจูงใจในขั้นสูงซึ่งเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในการเรียนได้

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ครูที่เข้าใจถึงความต้องการชนิดนี้ของเด็กจะสามารถจัดสภาพการเรียนการสอนได้ดีกว่า

3. ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ ทุกคนมีความปรารถนาที่จะเป็นที่รักของบุคคลอื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ ยอมรับตนเป็นสมาชิก เมื่อเข้าใจความต้องการขั้นนี้ของเด็ก ก็สามารถจูงใจผู้เรียนได้ด้วยการแสดงความรักและการยอมรับ

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่ามีค่า ความต้องการประเภทนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ต้องการให้คนอื่นเห็นว่าตนเองมีค่ามีความสามารถ ต้องการได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่น เป็นแรงผลักดันเบื้องต้นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริง และพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่เต็มศักยภาพของตน เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง จะกล้าตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ทั้งด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองตามศักยภาพเป็นกระบวนการที่ต้องพัฒนาจนตลอดชีวิต เพราะน้อยคนจะถึงขั้นนี้อย่างสมบูรณ์

2.2 ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Need Theory) แมคเคลแลนด์ (โควิน คลังแสง. 2536 : 38 ; McClelland. n.d.) ได้จำแนกความต้องการของบุคคลไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Achievement Need) คือ ความต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ตนมุ่งหวัง โดยบุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานให้บรรลุความสำเร็จ โดย

ที่เห็นว่ามันนั้นไม่ยากลำบากเกินไปกว่าความสามารถที่บุคคลนั้นทำได้ และมีแรงจูงใจในการแสวงหาความพึงพอใจจากความสำเร็จในการทำงานนั้นๆ ด้วย

2. ความต้องการการผูกพัน (Affiliation Need) คือ ความต้องการที่จะร่วมมือกัน การมีความผูกพันในทางบวกต่อกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ความอบอุ่นในมิตรภาพที่มีต่อกัน และความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อบุคคลอื่นด้วย เช่น ความชอบพอ ความปรารถนาที่จะยอมรับนับถือ เป็นต้น

3. ความต้องการอำนาจ (Power Need) คือ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นรวมถึงการที่บุคคลแสดงออกซึ่งความรู้สึกต่างๆ ต่อการมีอิทธิพลเหนือสถานการณ์เหล่านั้นด้วย เป็นต้นว่าการแสดงออกถึงความพอใจเมื่อได้รับชัยชนะ หรือการแสดงความโกรธเมื่อผิดหวัง นอกจากนั้น ยังได้แก่ความต้องการใช้อิทธิพลในการปฏิบัติงาน เช่น การให้ข้อคิดข้อเสนอแนะ การใช้อำนาจบังคับบัญชา การลงโทษ เป็นต้น

2. ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray) มีความคิดเห็นว่าการต้องการนี้ บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการอันเนื่องมาจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดอันเนื่องมาจากสภาพร่างกายและสภาพจิตใจนั่นเอง ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงความก้าวร้าวออกมา (Need of Aggression) เป็นความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้การแก้แค้น การทำร้ายร่างกายหรือการฆ่าฟันกัน เช่น การพูดประชดประชันกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เป็นต้น

2. ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ (Need for Coountertion) เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา เช่น เมื่อได้รับคำพูดจาดูหมิ่นเหยียดหยาม ผู้ที่ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามจะเอาชนะคำสบประมาทจนประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) เป็นความต้องการที่จะยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเฝ้าตัวตามเพื่อประท้วงการปกครอง เป็นต้น

4. ความต้องการป้องกันตนเอง (Need for Defense) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนเอง มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่างๆ

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) เป็นความต้องการจากการเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวาง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

6. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีความสือสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

7. ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน มีการพักผ่อนหย่อนใจ มีการเล่นเกมกีฬา เป็นต้น

8. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) เป็นความต้องการ หรือเป็นความปรารถนาของบุคคลในการที่จะแยกตนเองออกจากบุคคลอื่น ไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น

9. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succedanea) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจ มีความสงสาร ต้องการได้รับความช่วยเหลือการดูแลคำแนะนำจากบุคคลอื่น

10. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nurturance) เป็นความต้องการการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับผู้อื่น โดยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นภัยอันตรายต่างๆ

11. ความต้องการสร้างความประทับใจในตนเองให้แก่ผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการให้ผู้อื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจสนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตน

12. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นทำตามคำสั่งของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

13. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า (Need for Deference) เป็นความต้องการยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชอบในบุคคลที่มีอำนาจมากกว่า และพร้อมที่จะร่วมมือช่วยเหลือด้วยความยินดี

14. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Need for Inferiority) เป็นความต้องการหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอาย หลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่างๆ ที่กระทำให้เกิดความละอายใจ

15. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Harm) เป็นความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตราย

16. ความต้องการหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่ง หรือปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับของกลุ่ม เพราะกลัวถูกลงโทษ

2.4 ทฤษฎี ERG

แอตเลอร์ (ซินิษฐา วิเศษสาธิต และมุกดา ศรีรงค์. 2537 : 212 ; อ้างอิงจาก Adler. 1930) กล่าวว่า ทฤษฎี ERG เป็นทฤษฎีการจูงใจอีกทฤษฎีหนึ่งที่มีความสำคัญกับความ ต้องการ แอตเลอร์ เป็นผู้ตั้งทฤษฎีนี้ขึ้น โดย E มาจาก Existence R มาจาก Relatedness G มาจาก Growth ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการเกี่ยวกับการดำรงชีวิต (Existence Need) เป็นความต้องการทางวัตถุและสามารถตอบสนองให้พึงพอใจได้ โดยปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น อาหาร น้ำ เงินเดือน รายได้อื่นๆ นอกเหนือจากค่าจ้างและสภาพการทำงาน

2. ความต้องการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Relatedness Need) เป็นความต้องการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นๆ ที่สำคัญต่อตัวเขา ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาครอบครัว และเพื่อนฝูง

3. ความต้องการพัฒนา (Growth Needs) ความต้องการนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถที่จะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองความต้องการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาความสามารถเฉลี่ยจนลดความมีอำนาจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคล

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวถึงแรงจูงใจ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วเป็นการกล่าวถึงความต้องการซึ่งมีระดับต่างๆ กัน เป็นพลังกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.1.7 การสร้างแรงจูงใจในการเรียน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 237) ได้เสนอการใช้การจูงใจในการเรียนรู้หรือการเรียนการสอน ทำได้ดังนี้

1. การเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อาจทำได้โดย
 - 1.1 เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการจัดสภาพห้องเรียนให้น่าสนใจ จัดนิทรรศการ จัดเกมต่างๆ ในการตอบปัญหา
 - 1.2 เร้าให้เกิดความวิตกกังวล
2. สร้างให้มีการแข่งขันและร่วมมือไปพร้อมๆ กัน
3. การให้นักเรียนได้รับทราบความสำเร็จในการเรียน การที่นักเรียนได้ทราบว่า เขาประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด จะเป็นแรงจูงใจให้เขาอยากเรียนมากขึ้นเพียงนั้น เช่น ผลการสอบกลางภาค นางสาว ก. ได้เกรดเอ ย่อมมีแนวโน้มแสดงว่านางสาว ก. มีกำลังใจเรียนรู้ในวิชานั้นๆ ดีขึ้น
4. การให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการความก้าวหน้าของตนเอง มีลักษณะคล้ายคลึงกับการทราบความสำเร็จ การให้รู้ความก้าวหน้า ทำให้เด็กรู้ว่าตนเองทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เพียงใด ดังนั้นครูควรจัดบทเรียน หรือให้งานตามระดับความสามารถของผู้เรียน โดยอาจแสดง

ผลงานเป็นรูปกราฟ เมื่อเด็กพบว่าเขาทำงานหรือเรียนได้ดีขึ้นเรื่อยๆ จะเป็นแรงจูงใจให้เขาสนใจเรียนมากขึ้น

5. การตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน และความเป็นจริง กล่าวคือ การตั้งระดับความมุ่งหวังที่ดี ผู้เรียนจะต้องยอมรับในความสามารถที่มีอยู่ของตน มิใช่ตั้งเสียเลิศลอยแล้วกระทำไม่ได้ เรียนไม่เก่ง แต่อยากเป็นแพทย์

6. การให้รางวัลและลงโทษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

6.1 ควรใช้ให้เหมาะสมในเด็กแต่ละคน และไม่ควรถือรางวัลถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของงาน

6.2 การลงโทษไม่ควรรุนแรงและพรั่นพรึงจนเกินไป ควรเป็นการลงโทษเพื่อปรับปรุงให้ผู้เรียนทำตัวให้ดีขึ้น จึงจะเรียนรู้ได้ดี

6.3 การให้รางวัลและการลงโทษควรให้ทันทีโดยเร็วที่สุด เพื่อให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น โดยทราบผลงานที่ถูกฝึก

7. การชมเชยและการตำหนิ มีผลในทำนองเดียวกันกับข้อ 3 จากการทดลองของ Hurlock ใน ค.ศ. 1966 พบว่าเด็กโตชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ แต่เด็กเรียนเก่งเมื่อถูกตำหนิจะพยายามทำสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นกว่าการถูกชม ฯลฯ

ประสาธ อิศรปริดา (2538 : 330-334) เสนอแนวการสร้างแรงจูงใจในการเรียนไว้ดังนี้

1. การสร้างเสริมความเชื่อมั่น ความคาดหวังเชิงบวกแก่เด็ก

1.1 ให้เด็กเริ่มเรียนในสิ่งที่มีความยากในระดับที่เขาสามารถทำได้ แล้วค่อยๆ เลื่อนไปเรียนในสิ่งที่มีความยากขึ้นตามลำดับ

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้แจ่มชัด และแน่ใจว่าสามารถสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายนั้นได้

1.3 เน้นการเปรียบเทียบกับตนเองมากกว่าเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

1.4 สอนให้เด็กทราบว่า ความสามารถในการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

1.5 เสนอแม่แบบหรือแบบฉบับที่ดีแก่เด็ก

2. การให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน

2.1 ครูควรตระเตรียมกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก

2.2 การตั้งความอยากรู้อยากเห็น

2.3 การทำบทเรียนให้สนุก

2.4 การสอนเนื้อหาที่แปลกใหม่ และใช้วิธีสอนที่หลากหลาย

2.5 การเน้นให้เด็กเห็นว่า เนื้อหาที่เรียนในปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตในอนาคตอย่างไร

2.6 การเตรียมรางวัลสำหรับผู้เรียน

3. การช่วยให้เด็กเกิดความมุ่งมั่นและใส่ใจในสิ่งที่เรียน

3.1 เปิดโอกาสให้เด็กตอบสนองให้มาก

3.2 เปิดโอกาสให้เด็กทำงานสำเร็จ

3.3 หลีกเลี่ยงการให้ความสำคัญของคะแนน และไม่เน้นการแข่งขัน

3.4 สอนกลเม็ดในการเรียนแก่เด็ก

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 140) ได้เสนอวิธีสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ครูควรศึกษาความต้องการของเด็กแต่ละวัย และจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความต้องการของเด็ก เนื้อหาที่สอนควรเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และมีความหมายสำหรับเด็ก

2. ก่อนเริ่มบทเรียน ครูควรมีวิธีนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจและบอกให้เด็กทราบถึงจุดประสงค์ของการเรียน

3. ควรฝึกหัดให้เด็กเริ่มวางเป้าหมายในการเรียนสำหรับตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมายจะกระทำด้วยความตั้งใจ

4. ในบรรยากาศของการเรียนการสอน ควรมีการไต่ถาม มีการอภิปราย และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน

5. ใช้วิธีการเสริมแรง (Reinforcement) ตามความเหมาะสมและความจำเป็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และบางครั้งอาจลบพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เพราะ รางวัล การชมเชย การยืม การเอาใจใส่ นับว่าเป็นวิธีที่มีอิทธิพลต่อเด็กอย่างมาก

6. ใช้การทดสอบ (test) การทดสอบจะทำให้เด็กเอาใจใส่ต่อบทเรียน และมีความตื่นตัวต่อการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

7. ให้ทราบผลการทดสอบอย่างทันทั่วทั้งที่ เด็กจะทราบว่าได้เรียนไปนั้น เด็กเข้าใจเพียงใด มีสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

8. การพานักเรียนออกไปทัศนศึกษา หรือการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี

9. การสอนหรือการมอบหมายกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติ และติดตามผลจนเด็กทำงานนั้นสำเร็จ นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการสอนของครู เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นให้เด็กแต่ละครั้งจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ในคราวต่อไป

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544 : 180-181) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การปรับปรุงการสอนของครูโดยตรง

1.1 ครูควรจัดให้บรรยากาศที่ท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน

1.2 บอกวัตถุประสงค์เฉพาะบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ

1.3 พยายามให้งานแก่ผู้เรียนตามความสามารถ และให้โอกาสทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนรู้

1.4 พยายามให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน และแนะนำให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลย้อนกลับช่วยปรับปรุงการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

1.5 พยายามพบผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการเรียน

1.6 บรรยากาศของห้องเรียนต้องปราศจากจากขู่เข็ญ ผู้เรียนไว้วางใจครูว่าเป็นผู้คอยเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ

1.7 ใช้หลักการสอนของนักจิตวิทยามนุษย์นิยมของมาสโลว์ที่ว่า “ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อความต้องการพื้นฐานสมปรารถนา

2. การทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียน

2.1 ช่วยผู้เรียนตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ต่างๆ

2.2 ช่วยผู้เรียนให้รู้จักการวางแผนในการทำงานทั้งระยะสั้นระยะยาว

2.3 ช่วยผู้เรียนให้รู้จักประเมินผลงานที่ทำ และใช้ข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

2.4 ช่วยผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการเรียน

2.5 ช่วยผู้เรียนให้เห็นคุณค่าของความพยายามในการทำงาน

2.6 ช่วยผู้เรียนค้นพบความสามารถพิเศษของตนในวิชาต่างๆ และช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชานั้น

2.7 ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เกี่ยวกับการตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถของตน

2.8 ช่วยผู้เรียนจัดเวลาดูหนังสือ ทำการบ้านและเตรียมตัวสอบ

อารี พันธุ์ณี (2546 : 288) ได้กล่าวว่า เนื่องจากแรงจูงใจมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจึงควรส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด โดยสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่เด็กได้ดังนี้

1. การชมเชยและตำหนิ

2. การทดสอบบ่อยครั้ง ผลคะแนนจากการสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ และมีความหมายต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก และการทดสอบบ่อยครั้งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะ หรือกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

4. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย เพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความพยายามมากขึ้น

5. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และชัดเจนขึ้น อาจทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นเพราะคาดหวังจะนำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์

6. เกมและการเล่นละคร การสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ทั้งในการเล่น เกมและการแสดงละคร ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นด้วย

7. สถานการณ์ที่ผู้เรียนไม่พึงปรารถนา สถานที่ในชั้นเรียนอาจทำให้ผู้เรียน เบื่อ ไม่พอใจเกิดความขัดแย้ง ควรจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการสร้างแรงจูงใจในการเรียน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการมาเรียนได้และประสบผลสำเร็จในการเรียนได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน

2.1.1 งานวิจัยในประเทศ

สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 79-80) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2539 จำนวน 830 คน พบว่า ตัวแปรที่ส่งต่อแรงจูงใจในการเรียนจากมากที่สุด ไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และเพศของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทันทิศา สุวัตร (2540 : 97-98) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูด และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการตอบสนองแนวการสอนเพื่อการสื่อสารของ คีธ จอร์นสัน พบว่า มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามวิธีการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2542 : ก) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายในเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจภายในของบุคคลจำแนกตามเพศและอายุ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า แบบวัดแรงจูงใจภายในสามารถจำแนกคนที่มีแรงจูงใจภายในสูงและต่ำได้ นักเรียนที่มีเพศและการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจภายในต่างกัน โดนนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจภายในรวม แรงจูงใจด้านความต้องการมีความสามารถ และด้านความมุ่งมั่นมากกว่านักเรียนชาย และแรงจูงใจภายในของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามระดับอายุหรือระดับการศึกษา

ทศพร อันสงคราม (2545 : 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 351 คน พบว่า ปัจจัย ได้แก่ เป้าหมายในอนาคต ความต้องการพัฒนาตนเอง เนื้อหาและหลักสูตรการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา บุคลิกภาพของครู การเสริมแรง บรรยากาศในการเรียน เทคนิคและวิธีการสอนของครู การใช้สื่อและนวัตกรรม การวัดและการประเมิน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรรณิการ์ สนิทธรรม (2546 : 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดน่าน จำนวน 418 คน พบว่า ปัจจัยด้านความสนใจในอาชีพ การส่งเสริมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของผู้ปกครอง พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้ร้อยละ 37.80

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

กอตต์ไฟรด์ และคนอื่นๆ (อุษณีย์ อนุรุทวงศ์. 2546 : 99-100 ; อ้างอิงจาก Gottfried. A.W. and et. Al. 1994) ได้ศึกษากลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีการแสดงออกถึงความสามารถทางภาษา เมื่อโตขึ้นในวัยประถมเด็กจะมีไอคิวสูงกว่าเด็กทั่วไป และสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของความสามารถทางสติปัญญา คือ แรงจูงใจภายในที่เกิดขึ้นจากการเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ความอยากรู้อยากเห็น ความสุขกับการเรียน การเรียนที่ทำให้ใคร่รู้

ฮอล และวาเลนไทน์ (อัจฉรี ทิวะสิงห์. 2544 : 72 ; อ้างอิงจาก Hal and Valentine. 1990) ได้ศึกษากระบวนการจูงใจของนักศึกษาผู้ใหญ่เพื่อหาเหตุผลว่า เหตุใดนักศึกษาผู้ใหญ่จึงเลือกที่จะเข้าร่วมโครงการศึกษาพื้นฐานสำหรับผู้ใหญ่ กลุ่มนักศึกษาเป็นนักศึกษาที่จบไม่น้อยกว่าเกรด 11 จำนวน 323 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าร่วมโครงการ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เพื่อความก้าวหน้าด้านการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาการรู้หนังสือ เพื่อความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ เพื่อสนองความรับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อสันทนาการ เพื่อความก้าวหน้าในการงาน เพื่อให้ร่วมมือกับคนอื่น และเพื่อสนองแรงกระตุ้นจากคนอื่น

ตวน (Tuan. 2000 : A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเกรด 8-9 ของประเทศไต้หวัน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การฝึกตนเอง และประสบการณ์ในห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยที่กล่าวมาส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดีเบคเคอร์และเนลสัน (Debacker & Nelson. 2000 : 245-254) ได้ศึกษาผลของตัวแปรอิสระ คือ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เกรด 10-12 จำนวน 242 คน ซึ่งแบ่งเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาฟิสิกส์ 75 คน วิชาเคมี 76 คน และวิชาชีววิทยา 91 คน โดยผู้วิจัยได้แยกนักเรียนออกเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศแตกต่างกันและทำการสอนนักเรียนตามรูปแบบการสอนแบบ Learning Cycle แล้วทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบรรยากาศในห้องเรียนส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างแรงจูงใจในการเรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้ เพราะจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ครุมีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างและส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้แล้วผู้ปกครองจะต้องช่วยส่งเสริมอีกทางหนึ่ง และที่สำคัญที่สุดคือตัวของนักเรียนเองที่จะต้องพร้อมที่จะเรียนรู้ ดังนั้น การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการมาเรียน ทำให้นักเรียนอยากมาเรียนและประสบความสำเร็จในการเรียน จะต้องมาจากการร่วมมือกันในการช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการมาเรียนระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนตัว

2.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

จิวีวรรณ กินาวงศ์ (2526 : 30) เด็กชายและเด็กหญิงมีพัฒนาการทางด้านร่างกายแตกต่างกัน เด็กชายแรกเกิดจะโตกว่าเด็กเล็กน้อย แต่ระยะต่อมาเด็กหญิงจะเจริญเติบโตรวดเร็วกว่าเด็กชาย เมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้วเด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางเพศเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี

เคอเคนดอล (ณัฐวดี วรธรรม.2539 :26 ; อ้างอิงจาก Kirkendall.1960) ได้อธิบายความหมาย และขอบเขตในเรื่องเพศไว้ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเรามีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ และสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งใจเอาไว้
2. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายและเพศหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า เพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

อารี พันธุ์ณี (2544 :33) กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่างๆทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำหญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือในบางวัฒนธรรมเชื่อว่า ผู้ชายต้องเข้มแข็งและอดทนอ่อนแอ

ไม่ได้ ผู้หญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้นั้นเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

เมธี โพธิ์พัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2542 : ก) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายในเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจภายในของบุคคลจำแนกตามเพศและอายุ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า แบบวัดแรงจูงใจภายในสามารถจำแนกคนที่มีความแรงจูงใจภายในสูงและต่ำได้ นักเรียนที่มีเพศและการศึกษาต่างกัน มีความแรงจูงใจภายในต่างกัน โดนนักเรียนหญิงมีความแรงจูงใจภายในรวม แรงจูงใจด้านความต้องการมีความสามารถ และด้านความมุ่งมั่นมากกว่านักเรียนชาย และแรงจูงใจภายในของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามระดับอายุหรือระดับการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเรามีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จจึงมีความสำคัญต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน

2.1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

อายุ หมายถึง จำนวนปีที่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยอายุเป็นสำคัญในการกำหนดฐานะของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ การเรียนรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1367) ได้ให้ความหมายของอายุว่า หมายถึง จำนวนปีที่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดฐานะของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ การเรียนรู้

2.1.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอายุ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.1.2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

อรพินทร์ ชุชม และคนอื่นๆ (2542 : ก) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายในเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจภายในของบุคคลจำแนกตามเพศและอายุ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า แบบวัดแรงจูงใจภายในสามารถจำแนกคนที่มีความแรงจูงใจภายในสูงและต่ำได้ นักเรียนที่มีเพศและการศึกษาต่างกัน มีความแรงจูงใจภายในต่างกัน โดนนักเรียนหญิงมีความแรงจูงใจภายในรวม แรงจูงใจด้านความต้องการมีความสามารถ และด้านความมุ่งมั่นมากกว่านักเรียนชาย และแรงจูงใจภายในของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามระดับอายุหรือระดับการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้นอายุจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกกระทำการสิ่งต่างๆ รวมทั้งการเรียนและการมาเรียนของนักเรียนด้วย

2.1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.1.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปีขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

โฟรดี และคนอื่นๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170; อ้างอิงจาก Frodi and others. 1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อมกับอายุ

2.1.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้น ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.1.3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ภุชงค์ เลหาศิริวงศ์ (2535 : 93) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู กับเพื่อน และด้านการเรียนไม่ต่างกันทางสถิติ แต่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มจะมีปัญหาในทั้งสามด้านมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่บ้าง

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความ

รับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง ที่ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่าระดับชั้นปีน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียน

2.1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.4.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยทั่วไปผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้จากการบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือจากการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test) จะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายๆ ด้านจึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียน จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกๆ ไป (อัจฉรา สุCHARมณ และอรพินท์ ชูชม. 2530 : 10)

กูด (Good. 1973 :7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าหมายถึง ความสำเร็จความคล่องแคล่ว ความชำนาญ ในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

อัจฉรา สุCHARมณ และอรพินท์ ชูชม (2530 : 3) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้จากการเรียนซึ่งได้ประเมินจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลทั่วไป (Published Achievement Test)
2. กระบวนการที่ได้จากเกรดเฉลี่ยของโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลายาวนาน

2.1.4.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉรา สุCHARมณ และอรพินท์ ชูชม (2530 : 11-40) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านปัญหส่วนตัวของนักเรียน จำแนกเป็นส่วนย่อยๆ ดังนี้

- 1.1 ปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพร่างกาย
- 1.2 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดา
- 1.3 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 1.4 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับครู
- 1.5 ปัญหาส่วนตัวด้านการปรับตัว
- 1.6 ปัญหาส่วนตัวด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเอง
2. องค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระบบ
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
 - 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - 2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน แบ่งเป็น 4 ด้าน
 - 3.1 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - 3.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.3 ด้านที่อยู่อาศัย
 - 3.4 ด้านความคาดหวังของบิดามารดา
4. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.1.4.2.1 งานวิจัยในประเทศ

นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 96) ศึกษาปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยและโรงเรียนหอวัง ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำจะมีความวิตกกังวลมากกว่าในกลุ่มอื่น ซึ่งแสดงว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มนี้ จะมีความวิตกกังวลกับผลการเรียนของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อตนเองในการที่จะสอบได้หรือสอบตก รวมไปถึงการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

2.1.4.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

มอริส (จาริญา ศักรประธาน. 2545 : 20 ; อ้างอิงจาก Moris. 1961 : 23) ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้อวิชานั้นแล้ว ซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณ

มากนักน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกต พฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบ

2.1.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.5.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพมีความหมายกว้าง นักจิตวิทยา และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน เช่น

เอเวอรี่ และเบเกอร์ (กุญชรี้ คำชาย. 2540 : 199 ; อ้างอิงจาก Avery and Baker. 1990) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ความคงที่ และความสม่ำเสมอของลักษณะ หรือแบบพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นผลให้คนผู้นั้นต่างไปจากบุคคลอื่น

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 40 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัว หรืออวัยวะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นจะเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ

ฮิลการ์ด และแอทกินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Hilgard and Atkinson. 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคล และวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำ ความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

กูต (Good. 1973 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมของพันธุกรรม และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีธรรม ฐานะภูมิ (2535 : 14) ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองหรือเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพสังเกตได้จากการแสดงออกหลายๆ ด้านของบุคคลนั้น เช่น ความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทัศนคติ ภาพพจน์เกี่ยวกับตน และความประพฤติ

กุญชรี้ คำชาย (2540 : 198) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นคำกลางๆ หมายถึง ลักษณะรวมของตัวบุคคลอันประกอบด้วย พฤติกรรมภายในและภายนอก ซึ่งเป็นผลทำให้บุคคลที่พฤติกรรม การรับรู้ เจตคติ แรงจูงใจ และปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะที่ไม่เหมือนใคร

สุรางค์ โค้วตระกูล (2546 : 31) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

อารี พันธุ์ณี (2546 : 67) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้แยกแยะความแตกต่างของบุคคลได้ และบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าบุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองหรือเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม.

2.1.5.1.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

อารี พันธุ์ณี (2546 : 67) กล่าวถึง ความสำคัญของบุคลิกภาพในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การดำเนินชีวิต การงานและสังคม ซึ่งมีผลต่อความเจริญก้าวหน้า คุณประโยชน์และความสำเร็จของบุคคล ดังนี้

1. ความมั่นใจ บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะมีความรู้สึกมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและการกระทำต่างๆ ได้ดีอีกด้วย
2. ความสำเร็จ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี สามารถสร้างศรัทธาแก่ผู้พบเห็น ประกอบกับมีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความเป็นตัวของตัวเอง บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี

2.1.5.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อีริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 42 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1959) เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดแค่วัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนา ลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้นๆ
2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544 : 41-42) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลกล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ซึ่งส่วนมากนั้นเน้นลักษณะทางกาย ความสูง ความต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยบางชนิด และ

ข้อบกพร่องของร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีผลต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการของมนุษย์มากที่สุดก็คือบุคคลอื่นๆ รอบๆ ตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากมาต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.1.5.1.4 ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะเค้าโครงหน้าหรือโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อว่ามีมนุษย์เรานั้นมีลักษณะทางเสรีหลายแบบ และแต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกภาพหลายประเภท ดังนั้นจึงมีการแบ่งบุคลิกภาพเป็นหลายประเภท ดังนี้

เครซเมอร์ (Samuel. 1981 : 190-191 ; citing Kretschmer. 1921) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะ จึงแบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีระวิทยา สอดคล้องกัน 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบสังคมสนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างใหญ่สูง แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย (Atheletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลกๆ ชื่นๆ ไม่ค่อยมีความทุกข์ร้อน ไม่พูดเรื่องความเป็นความตาย สนุกสนานอยู่เสมอ

ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคลิกภาพเร่งรีบชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อย มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่ติดกับการ

ทำงานล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนและไม่ก้าวร้าว มีลักษณะอื่นๆ คือ ชอบการพักผ่อน และดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานและไม่ค่อยชอบทำงานในเวลารีบด่วน

2.1.5.1.5 การวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

ฟรืดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974) กล่าวถึง แบบวัด ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบี มี 3 แบบ คือ

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้โกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันกันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตราวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scales : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเอง เช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วและการรับรู้ว่ามีความกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูง เป็นคนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความเร่งรีบ ไม่ย่อท้อต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่ามีความต้องการหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น

2.1.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบุคลิกภาพ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.1.5.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ทศพร อันสงคราม (2545 : 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 351 คน พบว่า ปัจจัย ได้แก่ เป้าหมายในอนาคต ความต้องการพัฒนาตนเอง เนื้อหาและหลักสูตรการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา บุคลิกภาพของครู การเสริมแรง บรรยากาศในการเรียน เทคนิคและวิธีการสอนของครู การใช้สื่อและนวัตกรรม การวัดและการประเมิน ความสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และความสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.5.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

บลูเมนทอลล์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2535 : 28; อ้างอิงจาก Bumenthai. 1978) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ของนักเรียนชายและหญิงผลการศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะเป็นคนที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

สตูป และโบแลนด์ (อัจนรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19-20 ; อ้างอิงจาก Strube and Boland. 1986) ได้ศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี พบว่า กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความยากของงานกับความเพียรพยายามในการทำงานลดลงและจะมีความเพียรพยายามมากในงานที่มีความยากปานกลาง ในขณะที่กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และการวินิจฉัยความยากของงาน และความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

ไควร์และไวน์ดเนอร์ (พรเพชร โสติธิมานนท์. 2548 : 51 ; อ้างอิงจาก Klewer and Weidner. 1978 : 204) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งมั่น โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็กและผู้ปกครอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายจำนวน 32 คน และเด็กนักเรียนหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และบี พบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะทำงานประสบความสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บุคลิกภาพ เป็นแบบแผนพฤติกรรม หรือลักษณะนิสัยที่รวมเป็นฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

2.1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.1.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.1.6.2 ความหมายของสุขภาพจิต (Mental health)

ฝน แสงสิงแก้ว (2521 : 5) สุขภาพจิต คือ สภาพของชีวิตที่เป็นสุข ผู้มีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวเข้ากับอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงมาๆ ได้ มีสมรรถภาพในการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความพอใจ สุขภาพจิตนี้ตั้งต้นมาจากครอบครัว การพัฒนาจิตใจของเด็ก

จากพ่อแม่ที่ดีพร้อมด้วยความรัก ความเข้าใจ และเห็นใจ คือการป้องกันสุขภาพจิตที่ดี และป้องกันสุขภาพจิตที่เสื่อมในผู้ใหญ่ในเวลาต่อมา

สุจิต สุวรรณชีพ (2525 : 4-5) ให้ความหมายของสุขภาพจิต ว่าเป็นภาพของจิตใจที่มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ปัญหาและปรับจิตใจให้มีความสุขได้อย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในการดำรงชีวิต สุขภาพจิตของมนุษย์โดยทั่วไปไม่คงที่ เปลี่ยนแปลง กลับไปกลับมา ทุกข์บ้างสุขบ้าง จากแรงผลักดันทั้งภายในตนเอง และจากผู้คนในสังคม ครอบครัว และสังคมรอบตัว การที่จะพิจารณาว่าใครมีสุขภาพจิตดีนั้นต้องพิจารณาจากความสมบูรณ์ถูกต้องในการรับรู้ มีเหตุผลดี มีความรู้สึกไม่สับสน วุ่นวาย และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่ทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น และยังมีประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา (2529 : 3) กล่าวว่าสุขภาพจิต หมายถึงคุณภาพหรือสุขภาพ การนึกคิด มีรูปแบบการนึกคิดไปทางบวก ไม่ยึดมั่นในความคิด ความรู้สึก และค่านิยมเฉพาะตน ไม่มุ่งโทษผู้อื่น แต่จะแก้ปัญหาโดยตรง มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ วัย และสิ่งแวดล้อมโดยตรง ไม่มีความคับข้องใจมากนัก

กรมการแพทย์ (2529 : 3) ได้ให้ความหมายสุขภาพจิตว่า เป็นจิตใจของบุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง และเสริมว่าในการดำเนินชีวิตปุถุชนย่อมต้องเผชิญความทุกข์ ความตึงเครียด ความไม่พอใจ ความผิดหวัง แต่ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจะสามารถแก้ปัญหา หรือผ่อนปรน และหาทางออกที่เหมาะสม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 6) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ปราศจากโรคจิต โรคประสาท มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมอย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 17) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิต หมายถึงความสามารถพิเศษในการปรับตัวของบุคคลเพื่อให้ตัวเองได้รับประโยชน์ มีความพอใจ สุขใจ และพฤติกรรมนั้นไม่เหมาะสมต่อสังคม คนมีสุขภาพจิตดีสามารถจะเผชิญและยอมรับความเป็นจริงในชีวิต สุขภาพจิตของแต่ละบุคคลจะมีที่ สุด เมื่อบุคคลนั้นยอมรับความสำเร็จของตนเองตามสภาพความเป็นจริง และความสามารถของตนเองด้วยความพอใจ โดยได้รับความกระทบกระเทือนหรือความคับข้องใจน้อยที่สุด บุคคลจะมีสุขภาพจิตในขั้นที่น่าพอใจ ถ้าบุคคลนั้นไม่ตึงเครียดต่อความไม่สมหวัง จะไม่มีปฏิกิริยาต่อต้านรุนแรง แต่จะรักษาไว้ซึ่งความมีเหตุผล มีการแสดงออกเหมาะสมกับกาลเทศะ

2.1.6.3 ความสำคัญของสุขภาพจิต

คนทั่วไปมักเข้าใจว่า สุขภาพจิตดี หมายถึง เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง และ สมบูรณ์เท่านั้น แต่ความเป็นจริงนั้น การที่คนจะมีสุขภาพดีนั้น จะต้องประกอบไปด้วยความ สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลง ทางสังคมได้ด้วย และเป็นที่ตระหนักกันดีว่าสภาพทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปตามวัน เวลาที่ได้เปลี่ยนแปลงไป มีความสับสน วุ่นวายและมีความสลับซับซ้อนขึ้น อันเนื่องมาจาก ภายนอกและภายในประเทศ ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ อาทิเช่น โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องยนต์กลไกต่างๆ ตลอดจนเครื่องมือสื่อสาร และเครื่อง อำนวยความสะดวกต่างๆ ในการดำรงชีวิต ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ ความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ทางการเมือง การปกครอง ฯลฯ ทำให้กระทบกระเทือนต่อความสงบสุขในการดำเนินชีวิต สังคม ในปัจจุบันเต็มไปด้วยการต่อสู้แย่งชิงเพื่อความอยู่รอด อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างรวดเร็ว ภาวะการณ์เช่นนี้ ทำให้คนประสบความยุ่งยาก สับสน วุ่นวาย ในการปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์หนึ่งไม่พ้นการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ความสมหวัง ความผิดหวัง ความดีใจหรือเสียใจ ความทุกข์หรือความสุข การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจ เกิดความเครียด ทำให้เกิดปัญหาด้าน สุขภาพจิต

จากการสำรวจขององค์การอนามัยโลก พบว่า ประชากรอย่างน้อย 500 ล้านคน หรือ 1 ใน 10 ของประชากรโลก กำลังมีอาการผิดปกติทางจิต ประชากรกว่า 500 ล้านคน กำลัง มีปัญหาทางจิตอย่างรุนแรง ประชากร 155 ล้านคน มีอาการทางประสาท ประชากร 120 ล้านคน ปัญญาอ่อน ประชากร 100 ล้านคน มีความผิดปกติทางอารมณ์ ประชากร 16 ล้านคนเป็นบ้า (ใกล้เคียง 2538 : 20) จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนทุกวันนี้กำลังประสบปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งถ้าคนใดหรือชุมชนใดมีมาก หรือมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นั้น ย่อมแสดงถึงสภาวะ สุขภาพจิตของคนในชุมชน ในขณะนั้นกำลังเสื่อม ควรได้รับความช่วยเหลือแก้ไข

2.1.6.4 องค์ประกอบของสุขภาพจิต

กรมการแพทย์ (2525 : 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสุขภาพจิตไว้ 3 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพทางกาย (Physical Stress) ได้แก่ พันธุกรรม อนามัย การได้รับ สิ่งที่เป็นพิษ โภชนาการ โรคภัยไข้เจ็บ ความพิการ เป็นต้น
2. พื้นฐานบุคลิกภาพเดิม (Personality Defect) ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของ ประสบการณ์จากสัมพันธภาพภายในครอบครัว ความต้องการพื้นฐาน การได้รับการตอบสนอง และการปรับตัว ประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคม ความสนใจที่ได้มาแต่เด็ก
3. เหตุกระตุ้น (Mental Stress) ภาวะกดดันทางจิตใจซึ่งมักมาจากการเงิน การงาน ครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม การใช้ชีวิตด้านเพศ

จากแนวคิดดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบของสุขภาพจิตที่สำคัญมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย
2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
3. องค์ประกอบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (สิ่งแวดล้อม)

2.1.6.5 เครื่องมือที่ใช้วัดสุขภาพจิต

จีเอชคิว (General health questionnaire, GHQ) ของโกลด์เบอร์ก (Goldberg) (ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่นๆ. 2539 : 1-17)

เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบตอบด้วยตนเอง เพื่อคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตของประชากรในชุมชนที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และมีผู้แปลเป็นภาษาต่างๆ มากกว่า 36 ภาษา สามารถใช้ได้ในการสำรวจชุมชนทั่วไป และสถานบริการสาธารณสุข หรือคลินิกผู้ป่วยนอกทั่วไป

จีเอชคิว (GHQ) ได้รับการออกแบบมาสำหรับคัดกรองปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ การไม่สามารถดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ได้อย่างปกติสุขตามที่ควรจะเป็น และการมีปัญหาที่ทำให้เกิดความทุกข์ใจ โดยเน้นถึงปัญหาที่ผิดไปจากสภาวะปกติของบุคคลนั้นๆ มากกว่าลักษณะที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลนั้นๆ เป็นปัญหาบุคลิกภาพ ข้อคำถามของจีเอชคิว จะครอบคลุมปัญหาใหญ่ๆ 4 ด้าน คือ ความรู้สึกไม่เป็นสุข (Unhappiness) ความวิตกกังวล (Anxiety) ความบกพร่องเชิงสังคม (Social impairment) และอาการซึมเศร้าร่วมกับการหลงผิดคิดว่าตัวเองป่วยเป็นโรคทางกาย (Hypochondriasis)

จีเอชคิว ฉบับเต็มประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ และมีฉบับย่ออื่นๆ อีก คือ จีเอชคิว 30 (GHQ-30), จีเอชคิว-20 (GHQ-20), จีเอชคิว-12 (GHQ-12) ซึ่งมีข้อคำถาม 30, 20 และ 12 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีจีเอชคิว-28 (GHQ-28) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อาการทางกาย (Somatic symptoms) อาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ (Anxiety and insomnia) การบกพร่องทางสังคม (Social dysfunction) และอาการซึมเศร้าที่รุนแรง (Severe depression)

ในการคิดคะแนนของโกลด์เบอร์ก แนะนำให้ใช้การคิดแบบคะแนนจีเอชคิว (GHQ score=0-0-1-1) ซึ่งสะดวกและได้ผลไม่แตกต่างจากการคิดคะแนนแบบลิเคิร์ท (Likert score=0-1-2-3) โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างทั้งสองวิธีนี้อยู่ระหว่าง 0.92-0.94 ส่วนเกณฑ์ในการตัดสินว่ามีความผิดปกติทางจิตเวชของจีเอชคิว ฉบับต่างๆ มีดังนี้ จีเอชคิว-60 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 11/12 จีเอชคิว-28 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 4/5 จีเอชคิว-30 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 3/4 และจีเอชคิว-12 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 1/2 แบบสอบถามสุขภาพจิตเป็นเครื่องมือพื้นฐานสำหรับคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตที่มีความเชื่อถือได้ และแม่นยำ อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ ความสอดคล้องภายใน (Internal consistencies) ของข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach alpha coefficient) ตั้งแต่ 0.84-0.94 และค่าความไว (Sensitivity) ตั้งแต่ร้อยละ 78.1-

85.3 และความจำเพาะ (Specificity) ตั้งแต่ร้อยละ 84.4-89.7 เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตในประชากรไทย

2.1.6.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพจิต ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.1.6.6.1 งานวิจัยในประเทศ

จารุวรรณ ตั้งศิริมณฑล (2529 : 30) ได้ทำการศึกษา สุขภาพจิต และการปรับตัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 610 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพจิตของนักเรียนชาย กับความแตกต่างกันในด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น และกลัวโดยไม่มีเหตุผล เกี่ยวกับการปรับตัว ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชาย และหญิงประสบปัญหาการปรับตัวมากที่สุดคือ ด้านการเรียน รองลงมา คือด้านอนาคตอาชีพ และการศึกษาและเมื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัว และสุขภาพจิต พบว่า การปรับตัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต

สุรีย์ โกลากุล และคนอื่นๆ (2529 : 23-24) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี จะต้องประกอบด้วย ปัจจัย 3 ประการ คือ สุขภาพร่างกายดี สัมพันธภาพในครอบครัวดี และสัมพันธภาพนอกครอบครัวดี

2.1.6.6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

โครส์ และเฮอเรล (Kroes & Hurrell. 1975 : 76-187) ได้ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของตำรวจ พบว่า ตำรวจเป็นอาชีพที่มีความเครียดสูงและเป็นผลทำให้มีอัตราการเจ็บป่วยเป็นโรคหัวใจ โคที่เกี่ยวกับการย่อยอาหาร การติดยาเสพติด การติดสุราเรื้อรัง การมีความพยายามฆ่าตัวตามค่อนข้างสูงซึ่งทำให้ตำรวจมีการเสียชีวิตก่อนอายุอันสมควร

ลอคเคอร์, เบอร์แมน และออกทเชียร์ (Locker, Burman and Otcher. 1989 : 263-266) ได้ศึกษาความเครียดในการทำงานและตัวทำนายความเครียดในผู้ช่วยทันตแพทย์ในรัฐออนตาริโอจำนวน 1,000 พบว่า ผู้ช่วยทันตแพทย์มีความเครียดในระดับกลาง ร้อยละ 38.80 มีความเครียดในระดับสูง ร้อยละ 14.5 สาเหตุหลักของความเครียด คือ งานด่วนหรืองานที่มีกำหนดเวลาตายตัว การไม่ได้รับการยอมรับจากทันตแพทย์ และพบว่า เมื่อมีความเครียดสูงทำให้มีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานมากขึ้นด้วย

บราวน์ และแชมป์เบล (Brown & Champbell. 1990 : 309-319) ได้ศึกษาที่มาของความเครียดที่เกิดจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 954 นาย ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเมืองใหญ่ๆ ในประเทศอังกฤษ พบว่า สาเหตุของความเครียดของตำรวจนั้นมาจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทันทีที่การแสดงออกถึงความเครียดและประสบการณ์ความยากลำบากในการทำงาน

ลาแวนท์ (Lavant 1990 : 2732) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของผู้บริหารงานบุคลากรนิสิต โดยได้ศึกษาถึงสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ตำแหน่งงาน เหตุการณ์ในชีวิต หรือสถานการณ์ที่สร้างความเครียด ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ขัดขวางการทำงาน และศึกษาถึงวิธีการจัดการกับความเครียด พบว่า ผู้บริหารมีความเครียดอยู่ในระดับสูง และผู้บริหารที่มีวัยกลางคน มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก รวมทั้งผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นจะมีระดับความเครียดลดลง ส่วนสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด ได้แก่ ความต้องการการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสังคม การทำงานมากเกินไป รายได้ และการเงินไม่เพียงพอ และพบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการบริหารงานต่ำมากเท่าใดจะมีแนวโน้มที่พบความเครียดมากขึ้นเท่านั้น และวิธีการจัดการกับความเครียดส่วนมากเป็นไปในทางด้านบวก ซึ่งได้แก่ การออกกำลังกาย การพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านหนังสือ การมองดูสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดและพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหานั้น

โจนส์ (Jones. 1990 : 1872) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียด รายได้ เชื้อชาติ โครงสร้างของสังคมและความสัมพันธ์ภาพของพ่อแม่ในกลุ่มหัวก้าวหน้า พบว่า มีความสัมพันธ์กันในด้านลบ ระหว่างความเครียดกับรายได้ พ่อแม่ที่มีรายได้ต่ำจะมีระดับความเครียดสูง ความเครียดภายในครอบครัวและรายได้มีอิทธิพลต่อสัมพันธ์ภาพของพ่อแม่ในทางตรงกันข้าม พ่อแม่ที่มีระดับความเครียดสูงจะมีสัมพันธ์ภาพในระดับต่ำ ขณะที่พ่อแม่ที่มีรายได้สูงกว่าจะมีสัมพันธ์ภาพในระดับสูง ส่วนเชื้อชาติและโครงสร้างทางด้านครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อสัมพันธ์ภาพของพ่อแม่

ราเกทท์ (Raggatt. 1991 : 565-575) ได้ศึกษาความเครียดขณะปฏิบัติงานและตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานขับรถในระยะไกล ในประเทศออสเตรเลีย กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 93 คน พบว่า ในการปฏิบัติงานนั้นสภาพแวดล้อมขณะขับรถกับการพักผ่อนมีความสำคัญและสัมพันธ์กับความต้องการในการทำงานและความเครียดขณะปฏิบัติงาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สุขภาพจิต เป็นจิตใจของบุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง และในการดำเนินชีวิตบุคคลย่อมต้องเผชิญความทุกข์ ความตึงเครียด ความไม่พอใจ ความผิดหวัง แต่ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีจะสามารถแก้ปัญหา หรือผ่อนปรน และหาทางออกที่เหมาะสม

2.1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธาต่อสถาบัน

2.1.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธาต่อสถาบัน

ศรัทธา หมายถึง ความเชื่อถือ ความเลื่อมใส ความเห็นดี ความไว้วางใจ ความซื่อตรง ความจงรักภักดี ความเคารพนับถือ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525)

2.1.7.2 ความหมายของความเชื่อ

ไชป์ (Scheib. 1970 : 1) ได้ให้ความหมายของความเชื่อว่า ความเชื่อคล้ายกับสิ่งที่ติดแน่นอยู่ในความคิด ในความเข้าใจ เป็นรูปหนึ่งของความรู้การกระทำ เมื่อบุคคลมีความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำต่างๆ ได้อย่างแน่นอน

โรส (Rose. 1971 : 44) ได้ให้ความหมายของความเชื่อว่า คือ การโต้แย้งกันระหว่างความถูกต้องกับความคิด ความเชื่อเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการคิด ส่วน จัสโทรว (ปีเยวรรณ วิรัชชัย. 2521 : 8; อ้างอิงจาก Jastrow. 1971) กล่าวว่าถ้าบุคคลเชื่อในสิ่งใดก็จะแสดงให้เห็นเป็นได้ในการกระทำหรือพูดเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ โดยไม่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และความเชื่อในสิ่งนั้นๆ อาจจะเป็นเรื่องที่ผิดหรือถูกจากข้อเท็จจริงก็ได้

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด สำรวจ “การเลือกโรงเรียนให้ลูก : เกมวางแผนเพื่ออนาคต” พบว่า ผู้ปกครองในกรุงเทพฯ ยังคงเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลานโดยการพิจารณาจากคุณภาพและชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้น เด็กนักเรียนในกรุงเทพฯ ถึงร้อยละ 30.9 ยังเลือกสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเพียงร้อยละ 23.9 เท่านั้น ในขณะที่เลือกสอบเข้าโรงเรียนใกล้บ้านเหลือเพียงร้อยละ 26.5 ในปีการศึกษา 2542 เทียบกับร้อยละ 47.2 ในปีการศึกษา 2541

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ศรัทธาหรือความเชื่อ เป็นความนึกคิดหรือเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลอันเป็นแนวโน้มให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามความคิดและความเข้าใจนั้นๆ ดังนั้น ความศรัทธาต่อสถาบันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว

2.2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ

2.2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ

โสภา ชูพิชัยกุล (2529 : 108) กล่าวว่าสาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้ อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมหมายถึงการมีความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง จึงทำให้ความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะตึงเครียด หรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

จินตนา อินทรไทย (2525 : 48-49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่

สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

2.2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์ทชอร์น และเมย์ (วรพรรณ ศรีอุปบล. 2535 : 30; อ้างอิงจาก Hartshorne and May. n.d.) ได้วิจัยพบว่า เด็กที่มีพ่อแม่ทางเศรษฐกิจสูงจะโก่งน้อยกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และคนที่มีอายุมากจะโก่งน้อยกว่าคนที่มีอายุน้อย ถึงแม้ว่าจะให้คำนิยามของความซื่อสัตย์สุจริตไว้เหมือนกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมหมายถึงการมีความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง จึงทำให้ความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะตึงเครียด หรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน

2.2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาจัดเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยปกติผู้ที่มีการศึกษาย่อมผ่านการเรียนรู้มากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำจึงเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่าตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้ดี มีสุขภาพจิตดี รวมทั้งทัศนคติในการทำงานทางบวก ตลอดจนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานสูงด้วย (นุชนารถ ธาตุทอง. 2539 : 35) ระดับการศึกษาจัดเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญในการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพ

2.2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.2.2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2542 : ก) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายในเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจภายในของบุคคลจำแนกตามเพศและอายุ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า แบบวัดแรงจูงใจภายในสามารถจำแนกคนที่มีความแรงจูงใจภายในสูงและต่ำได้ นักเรียนที่มีเพศและการศึกษาต่างกัน มีความแรงจูงใจภายในต่างกัน โดนนักเรียนหญิงมีความแรงจูงใจภายในรวม แรงจูงใจด้านความต้องการมีความสามารถ และด้านความมุ่งมั่นมากกว่านักเรียนชาย และแรงจูงใจภายในของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามระดับอายุหรือระดับการศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมผ่านการเรียนรู้มากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำจึงเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่า

ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงานและการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันน่าจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกัน

2.2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

2.2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กนักเรียน

เทอร์เนอร์ (Turner. 1982 : 349-351) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความคาดหวังว่า ลักษณะความคาดหวังเปรียบเสมือนกับ “การเล่นละครเวที” กล่าวคือจะต้องผู้แสดง ผู้ชม และมีบทบาทสำคัญสำหรับผู้แสดง คือ

1. ความคาดหวัง หมายถึง ภาวะความเป็นจริงต่างๆ ทางสังคมจะสามารถเปรียบเทียบได้เช่นกับละคร ซึ่งประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆ ทางสังคมมากมาย โดยมีบรรทัดฐานเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลควรมีพฤติกรรมเช่นใดในสังคม กิจกรรมหรือการกระทำต่างๆ ทางสังคมจะถูกจัดระบบและควบคุมโดยบรรทัดฐานที่แสดงแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และเงื่อนไขของสังคมที่แตกต่างกันไป

2. ความคาดหวังจากผู้ร่วมแสดงอื่นๆ หมายถึง การที่สังคมมีบรรทัดฐานซึ่งเปรียบเสมือนสคริปต์ที่จะกำหนดบทบาทของบุคคล ในการสัมพันธ์กันทางสังคมดังกล่าวแล้ว บุคคลในสังคมจึงต้องมีการสวมบทบาทซึ่งกันและกัน เพื่อที่บุคคลจะได้คาดหวังพฤติกรรมของบุคคลอื่นในสังคมที่แสดงออก และสามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ถูกต้องได้ตามคาดหวังของบุคคลอื่นๆ

3. ความคาดหวังจากผู้ชม หมายถึง เป็นความคาดหวังของบุคคลในสังคมที่อยู่ในสภาพต่างๆ กัน ซึ่งจะต้องคาดหวังและสวมบทบาทของบุคคลอื่นที่เป็นเครื่องนำไปสู่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างถูกต้องและเป็นไปตามความคาดหวังร่วม

สูนีย์ สิงหะเชนทร์ (2535 : 43) กล่าวว่า เจตคติของบิดามารดามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูก เช่น บิดามารดามีเจตคติ เจ้าระเบียบ จะมีลักษณะระเบียบจัด มีความต้องการให้ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อย เป็นระเบียบ และสะอาดอยู่เสมอ การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างไม่ยืดหยุ่น บิดามารดาจะตำหนิซ้ำอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ลูกเป็นไปตามความคาดหวังของตน เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้จะเป็นเด็กที่มีแต่ความผิหว้าง รู้สึกว่าตัวเองไม่มีความสามารถ เจตคติที่บิดามารดาแสดงต่อลูกดังกล่าวเป็นต้นเหตุของปัญหาพฤติกรรมของลูก

บุญลือ วันทายนต์ (2522 : 82) กล่าวว่า ความต้องการของแต่ละครอบครัวในการมีบุตรไว้เพื่อสืบสกุล ปลอดภัยยามว่าเหว เจ็บไข้ชรา และลูกเป็นความหวังของบิดามารดาส่วนใหญ่หวังพึ่งพาอาศัยในอนาคต

วราภรณ์ รักวิจัย (2529 : 9-14) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในสังคมไทยแบบคาดหวังเอากับเด็ก เป็นการเลี้ยงที่บิดามารดาคาดหวังเอากับลูก โดยให้ลูกทำตามที่บิดามารดาคาดหวังไว้ บิดามารดาจะกำหนดวิถีชีวิตให้กับลูก

สุรางค์ จันทรเฒ (2529 : 41) กล่าวว่า บิดามารดาโดยทั่วไปมักคาดหวังว่า เด็กควรมีกิริยามารยาทเรียบร้อย พุดจาสุภาพ รู้จักเคารพผู้ใหญ่ แต่งกายสุภาพ ไม่ใช่จ่ายเงิน เกินฐานะ ห่างไกลอบายมุข ตั้งใจเรียนและหมั่นศึกษาเล่าเรียน มีคุณธรรมสูงไม่เกเร

พรรณิ ชุทัย เจนจิต (2538 : 21) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของ บิดามารดาต่อการศึกษาและอนาคตของนักเรียนว่า ความต้องการของบิดามารดามีอิทธิพลต่อเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดของชีวิต ในบรรยากาศของความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ซึ่งประกอบด้วย ความรัก ความเข้มงวด การขู่บังคับ ความคงเส้นคงวาในอารมณ์พ่อแม่และลูก การที่เด็กเคย ประสบทั้งความสำเร็จและความผิดหวัง จากการได้รับรางวัลและการลงโทษนี้ จะก่อให้เกิด แรงจูงใจในการเรียน

อัจฉรา สุขารมณ (2542 : 1) กล่าวว่า บิดามารดาเลี้ยงดูลูก มักมุ่งหวังให้ลูก เป็นเด็กฉลาดและเก่งมาก่อนเป็นอันดับหนึ่ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่สติปัญญาให้แก่ลูก พยายาม เสริมสร้างทุกวิถีทางให้ลูกเป็นเด็กฉลาดและเก่ง

2.2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อ นักเรียน

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1995 : 15-33) ได้ศึกษาผลกระทบของบรรยากาศ ทางสังคมในห้องเรียนต่อการเรียนรายบุคคล พบว่า ความคาดหวังของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการ ปลุกฝังและการอบรมเลี้ยงดูโดยจะทำให้ลูกปลุกความพยายามที่จะประสบความสำเร็จตามที่บิดา มารดาคาดหวัง

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บิดามารดาเลี้ยงดูลูก มักมุ่งหวังให้ลูกเป็นเด็กฉลาดและเก่งมาก่อนเป็นอันดับหนึ่ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่สติปัญญา ให้แก่ลูก พยายามเสริมสร้างทุกวิถีทางให้ลูกเป็นเด็กฉลาดและเก่ง ดังนั้น ความคาดหวังของ ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

โรไมน์ (Romine : 139-143) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการสอนที่จะ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้นไว้ ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ ชื่น สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับนักเรียน

2. ด้านการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เข้าเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสือที่อ้างอิงเกี่ยวกับวิชาที่เรียน

3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมควรตั้งใจตามวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนไม่ใช่เป็นผู้ฟังอย่างเดียว

4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดสามารถใช้วิธีสอนต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา

5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับและเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้วผู้สอนต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบทันที

6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนฟังผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล เฟลแมนและนิวคอม (Feldman and Newcomb. 1976 : 325-330) กล่าวว่า การศึกษาทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ทัศนคติ ค่านิยม ความพึงพอใจ เป้าหมายในชีวิต และบุคลิกภาพ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49-86) ได้กล่าวว่า วิธีสอน บทบาทของอาจารย์และบรรยากาศในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่า การสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือ เป็นผู้คอยชี้แนะแนวทาง และผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งบทบาทวิธีการสอนของอาจารย์จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเตรียมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองและได้ปฏิบัติตามลักษณะอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์ปฏิบัตินั้นมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะด้านความรู้หรือสติปัญญาเกี่ยวกับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอน และจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีอีกด้วย จึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน นอกจากนี้ อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

เชอซิลด์ (วิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 151; อ้างอิงจาก Churchill. N.d.) กล่าวว่า เราเป็นผู้กำหนดรูปแบบของอาคารและอาคารก็กำหนดพฤติกรรมของเราเหมือนกัน อาคารสถานที่จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสารบรรณ โรงอาหาร สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบันในปัจจุบันนี้ สถาบันการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญทางด้านจิตใจมากขึ้นจึงหันมาสนใจในสภาพแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางด้านความสุขสบายทางร่างกาย และยกระดับจิตใจของผู้ใช้อาคารมากขึ้นกว่าแต่ก่อน สิ่งแวดล้อมยังมีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

วันชัย ช่องดารากุล (2538 : 11) กล่าวว่า อาคารสถานที่ของสถานศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะถ้ามีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135-152) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความสอดคล้องเหมาะสม
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
6. การส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน
7. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์ และคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรมชาติไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมชาติ
9. ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัว และขจัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายการเรียนการสอน
11. การตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรค แบ่งพวกในหมู่นิสิต นักศึกษา
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

2.3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

เนื่องจากการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องลักษณะทางกายภาพทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.3.1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

กรรณิการ์ สนิทธรรม (2546 : 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัด

กรมสามัญศึกษาจังหวัดน่าน จำนวน 418 คน พบว่า ปัจจัยด้านความสนใจในอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้ปกครอง พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยเหล่านี้รวมกันอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้ร้อยละ 37.80

2.3.1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลย์แมน (Layman. 1975 : 721) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา พบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

มิมส์ (Mims. 1970 : 53-55) ได้ศึกษาโดยนักศึกษาในวิทยาลัยซินซินาติ (Cincinnati University) ทำการประเมินผลการสอนของอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมของอาจารย์ที่นักศึกษาให้ความสำคัญมี 5 ประการ คือ

1. มีความยุติธรรม และรวมถึงการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา
2. มีความสามารถในการให้นักศึกษาสนใจในการเรียน
3. มีการวางแผนการสอนไว้อย่างเป็นระเบียบ
4. มีความสามารถในการอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจได้อย่างชัดเจน
5. มีความพร้อมเพื่อการสอนซึ่งครอบคลุมในลักษณะต่างๆ คือ ให้คำปรึกษาและการอภิปรายสิ่งที่เป็นประโยชน์ อธิบายอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่นและมีอารมณ์ขัน มีเจตคติที่ดีต่อนักศึกษาและศึกษาคำว่าวิชาการอยู่เสมอ

เลียว (Liu. 1975 : 1411-A – 1412-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอนโดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้
 - 1.1 ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น ด้วยวิธีการปฏิบัติ
 - 1.2 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้วในห้อง
 - 1.3 ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
 - 1.4 ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง
 - 1.5 ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์
2. คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วูร์น (Voorn. 1990 : 125) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย โดยสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัย ใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อศิลปะขนาดเล็กบุคลิกภาพและการปรับตัวตามธรรมชาติ ศิลปะขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันเมื่อมีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสม

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ลักษณะทางกายภาพ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดี ทำให้บุคลิกภาพลักษณะของผู้เรียนบางประการสูง ได้แก่ การรู้จักควบคุมตัวเอง ความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2532 : 316) กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชัง ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 33) กล่าวว่าในการเรียนการสอนทุกระดับนอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดีมีประสิทธิภาพดีแล้ว ยังต้องการผู้สอนที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้องเหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมาซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสอนในบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้ไม่ใช่เกิดในห้องเรียนเสมอไป ดังนั้น การพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประดิษฐ์ อูปรนัย (2523:123-137) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ดีมีองค์ประกอบที่ช่วยสร้างเสริมหลายประการ คือ บุคลิกภาพที่ดีบางประการของครูมีผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน การใช้บทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวัง บางประการที่ครูมีอยู่ กล่าวคือถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครู ที่มีทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าวตรงกันข้าม และการที่ครูใช้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจังเหมาะสมกับสภาพการณ์ไม่จำเป็นต้องใช้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมี

ปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้ ประดิษฐ์ อุปราบาย ยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนว่าเกิดขึ้นโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศชั้นเรียนจะมีความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวมีโอกาสได้ใช้ความคิดตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเอง

2.3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

เนื่องจากการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.3.2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2522 : 22, 27, 53-55) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบ และมโนคติของตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 จำนวน 263 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลยมีความรับผิดชอบต่ำที่สุด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนแบบอัตตาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลยสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในทางลบ

พรรณี ชูทัย (2532 : 361) พบว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

นลินี ธรรมอำนวยสุข (2540 : 54) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาส่งหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

2.3.2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

บุธ (วิลาส ทองขาว : 2527 : 16; อ้างอิงจาก Buth. 1942) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เด็กรู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะมีการเรียนรู้ได้ดีและปรับตัวได้สูง ต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครู และเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

สไตลส์ แอนด์ดอร์ซีย์ (วิลาส ทองขาว. 2527 : 17; อ้างอิงจาก Stiles and Dorsey. 1950; *Democrator Teaching in Secondary School*) ได้ศึกษาการสอบแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบสั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้งนักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตนโดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น ส่วนครูไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนานักเรียน ให้มีความเจริญในด้านต่างๆ เท่าที่ควร เพียงแต่ต้องการให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่กำลังสอนเท่านั้นครูใช้กฎเกณฑ์ที่ตนพอใจบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีลักษณะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยนั้น ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะคติ ส่วนนักเรียนต้องการได้รับความรู้มากกว่าคะแนนสูงๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตย จึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

ยี (Yee. 1971 : 41-42) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยซาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว และปรับตัวไม่ได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมาเรียนของนักเรียนด้วย

2.3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อัลแมน (เมตตา จินดารักษ์. 2525 : 48; อ้างอิงจาก Ulman. 1957) กล่าวว่าวัยรุ่นที่มีปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อนจะมีปัญหาด้านการเรียนและมีปัญหาทางด้านอารมณ์ตามมาด้วย

เคลแมน (Kelman. 1969 : 399-401) กล่าวว่า การที่นักศึกษาเข้ากลุ่มจะทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว รู้จักตัวเองและยอมรับตัวเอง สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้

เมดิสัน (สุธีตา หงสาชาติ. 2539 : 44-45; อ้างอิงจาก Medison. 1985) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป คือ เนื้อหาวิชาที่เรียน อิทธิพลของเพื่อน วัฒนธรรมของนักศึกษา เช่น การแต่งกาย บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอน

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างเห็นเด่นชัด ทั้งนี้เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียนลักษณะของกลุ่มเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย

ศุภวดี บุญวงศ์ (2539 : 19) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิต ถ้านิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน นิสิตสามารถเรียนรู้บทบาทของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนมีอยู่ในกลุ่มเพื่อน ช่วยให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ มีความมั่นคง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดีสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนสัมพันธ์ภาพอันดีไว้ ดังนี้ แสดงกิริยายิ้มแย้ม แจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดผู้อื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีความเหมาะสมและจดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48-67) ได้กล่าวถึงปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน จะช่วยให้เกิดปฏิกริยาตอบสนองระหว่างกันฝึกการทำงานร่วมกันเป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

2.3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีจำนวนน้อยมากผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงชั้นอื่นๆ

2.3.3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.3.3.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971 : 578) พบว่า นักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมากมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนชั้นต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความขัดข้องใจและมีความขัดแย้งสมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล เดวิด (David. 1971 : 578) ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

การปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของมหาวิทยาลัยเฟรชแมน พบว่า นักศึกษาที่มีความพอใจความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อยและปรับตัวไม่ดี

เฮิร์ด (Hurd. 1971 : 3793) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจูเนียร์ พบว่า การพัฒนาเป็นตัวของตัวเอง ได้รับอิทธิพลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัย

เลย์แมน (Layman. 1975 : 7210) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา พบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดีมีผลทำให้นักเรียนมีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ความมั่นคงในตัวเอง การเข้าสังคม เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนรนาครสงคราม จังหวัดหนองคาย

3.1 ประวัติโรงเรียนนรนาครสงคราม

โรงเรียนนรนาครสงคราม สังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 บ้านโนนธาตุ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2546 มีประวัติย่อๆ ดังนี้

โรงเรียนนรนาครสงครามเดิมชื่อ “โรงเรียนบ้านนาทา” อาศัยศาลาการเปรียญบ้านนาทาเป็นสถานที่เรียน ต่อมาจำนวนนักเรียนได้เพิ่มขึ้น สถานที่แออัด ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จึงจำเป็นต้องหาทางขยายหาสถานที่สร้างโรงเรียนเป็นเอกเทศต่อไป

พ.ศ.2491 นายมั่น ไกยราช รักษาการแทนครูใหญ่ พร้อมดัยนายอุทัย สุขเสริม กำนันตำบลมีชัย นายกอง ธิยะบุตร ผู้ใหญ่บ้านนาทา นายผัน กิจประเสริฐ ผู้ใหญ่บ้านคำแคน พร้อมด้วยราษฎรและคณะครู ได้จับจองที่ดินอันเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ริมถนนสายอุดร-หนองคาย เป็นพื้นที่ประมาณ 47 ไร่ 1 งาน 25 ตารางวา เพื่อสงวนไว้เป็นที่สร้างโรงเรียน และทำการมอบให้กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.2496 ทางราชการได้อนุมัติภาษีอากรจำนวน 100,000 บาท สร้างอาคารเรียนในบริเวณที่จับจองดังกล่าว เป็นอาคารไม้ชั้นเดียวแบบ ป.1ฉ. จำนวน 5 ห้องเรียน สร้างเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ.2496 และตั้งชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนนรนาครสงคราม”

3.2 ข้อมูลพื้นฐาน

3.2.1 ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ เป็นโรงเรียนสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 บ้านโนนธาตุ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2546 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2 สถานที่ตั้ง

ตั้งอยู่ริมถนนมิตรภาพระหว่างกิโลเมตรที่ 4 หมู่ที่ 6 บ้านโนนธาตุ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ห่างจากตัวจังหวัดหนองคาย 4 กิโลเมตร และการคมนาคมสะดวก

3.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

ในปีการศึกษา 2549 เปิดสอนตั้งแต่ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียน 504 คน มีจำนวนห้องเรียน 19 ห้องเรียน แต่ละชั้นมี 2 ห้องเรียน ยกเว้น ชั้นอนุบาล 1-2 มีชั้นละ 1 ห้องเรียน

3.2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

ลักษณะของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ประชาชนส่วนมากมีสภาพยากจน ส่วนมากประกอบอาชีพทำนา และรับจ้างทั่วไป รองลงมาคืออาชีพค้าขายและรับราชการ สภาพชุมชนเป็นชุมชนอพยพ มีประชาชนทั่วทุกภาคอพยพมาทำมาหากิน แต่ส่วนใหญ่เป็นชาวอีสาน จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกับชาวอีสานทั่วไป คือเคารพนับถือผู้อาวุโส ในหมู่บ้าน บางส่วนยังเชื่อโชคลางและภูตผีปีศาจ ประเพณีที่สำคัญได้แก่ ประเพณีขึ้นบ้านใหม่ บุญมหาชาติ ประเพณีบุญบั้งไฟ แข่งเรือยาว ลอยกระทง ฯลฯ

3.2.5 เกียรติยศชื่อเสียง และจุดเด่นของสถานศึกษา

เนื่องจากโรงเรียนนนากรสงเคราะห์ มีนโยบายที่จะปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นในทุกๆ ด้าน ดังนั้นทำให้บุคลากรในโรงเรียนตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้โรงเรียนเป็นที่นิยมของนักเรียนในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียง และโรงเรียนได้เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาและเป็นสถานศึกษาที่หมู่บ้านใกล้เคียงนำบุตรหลานมาศึกษาต่อ เกียรติยศ และชื่อเสียงที่โรงเรียนได้รับ

3.2.6 วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

1. โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในระดับอนุบาลศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา
2. โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพระดับสากล ตามศักยภาพของผู้เรียนและความต้องการของโรงเรียน
3. โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ มีความเป็นเลิศทางปัญญา สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

4. นักเรียนโรงเรียนธนาคารสงเคราะห์ มีความสามารถทางด้านกีฬา มีสุขภาพอนามัย สมบูรณ์แข็งแรง

5. นักเรียนโรงเรียนธนาคารสงเคราะห์ มีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2.7 พันธกิจ

1. จัดแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียน และเยาวชนได้ใช้เป็นแหล่งแสวงหาความรู้และประสบการณ์

2. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งสารสนเทศต่างๆ

4. ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬาและออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นระเบียบวินัย และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2.8 ปรัชญาของโรงเรียน

สุขภาพดี มีวินัย ตั้งใจศึกษา พัฒนาคุณธรรม

3.2.9 เป้าหมายของโรงเรียน

1. เปิดชั้นเรียนให้ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น

2. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ครู ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้แก่เด็กโดยการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

3. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

4. จัดหาสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ไปแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง

5. จัดสร้างสนามกีฬาเพียงพอเพื่อให้ผู้เรียนได้เล่นออกกำลังกาย และเล่นกีฬาตามความถนัดเพื่อให้ผู้ที่มีพละนาามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

6. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม โดยการสวดมนต์ไหว้พระตอนเช้าก่อนเข้าเรียน วันสุดสัปดาห์ และการเข้าค่ายคุณธรรมและจริยธรรม

3.2.10 แนวคิดหรือวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาโรงเรียน

แนวคิดหลักในการพัฒนาโรงเรียนได้ใช้แนวทาง ดังนี้

ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารและดำเนินงาน โดยใช้ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการของโรงเรียน
2. จัดทำนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
3. จัดทำแผนในการปฏิบัติงาน
4. ดำเนินการตามแผน
5. ประเมินผลและรายงานผล

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงช่วงชั้นที่ 1 ของโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2549 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 52 คน เป็นนักเรียนชาย 25 คน และนักเรียนหญิง 27 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 44 คน เป็นนักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 24 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 45 คน เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 19 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 71 คน และนักเรียนหญิง 70 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 1	25	27	52
ประถมศึกษาปีที่ 2	20	24	45
ประถมศึกษาปีที่ 3	26	19	44
รวม	71	70	141

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่าง..... ในตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
() ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับชั้น
() ประถมศึกษาปีที่ 1
() ประถมศึกษาปีที่ 2
() ประถมศึกษาปีที่ 3
4. คะแนนเกรดเฉลี่ยสะสม.....
5. ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้.....บาท / เดือน
6. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง () สูงกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ของ ณัฏฐ์ จันทร์พอง (2549)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	เพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเป็นคนจริงจังกับการเรียน					
00	นักเรียนไม่มีความสุขเมื่อไม่ได้มาเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก

ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ

(คะแนน)

(คะแนน)

จริงที่สุด

5

1

จริง

4

2

จริงบ้าง

3

3

จริงน้อย

2

4

จริงน้อยที่สุด

1

5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของอัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล (2533 : 57-59) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 51-100 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบเอ

คะแนน 20- 50 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบบี

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28

ตัวอย่าง แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของ

นักเรียนในปัจจุบัน หรือ ในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่ท่านเคยมีในอดีต และกรุณาตอบทุกคำถาม

ในระหว่างที่ผ่านมา นักเรียน.....

1. รู้สึกสบายดีและมีสุขภาพดี

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

2. รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อแรก ได้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อหลัง ได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การแปลความหมายสุขภาพจิต Thai GHQ 28 (ของธนา นิลชัย โกวิทย์ และคนอื่นๆ. 2539) ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 0-11 หมายถึง สุขภาพจิตดี

คะแนนตั้งแต่ 12 ขึ้นไป หมายถึง สุขภาพจิตบกพร่อง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธาต่อโรงเรียน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน ของ อรรพรรณ แจขจัด (2547)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะทุ่มเทเต็ม ความสามารถ เพื่อช่วยให้ โรงเรียนมีชื่อเสียง					
00	โรงเรียนแห่งนี้ดีที่สุดสำหรับ ข้าพเจ้าในการเรียนรู้วิชาการ ต่างๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2528 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนมีความศรัทธาต่อโรงเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนมีความศรัทธาต่อโรงเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนมีความศรัทธาต่อโรงเรียนน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน
มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน ของ วิรัชาม์ กุลเพิ่มทวีรัชต์ (2547) และณัฏฐา จันทร์ฟอง (2549)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียน ตั้งใจเรียน					
00	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนได้ คะแนนสูงๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2528 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียนน้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ของ พระมหาภักดี เกตุมาเรน (2547)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อยและจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ก.สถานที่เรียน</u>					
00	สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
	<u>ข.สื่อและอุปกรณ์การเรียน</u>					
0	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่อาจารย์ใช้มีประสิทธิภาพดีในการใช้งาน					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2528 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของ พระมหาภักดี เกตุมาเรน (2547)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ก.การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u>					
0	นักเรียนแสดงความเคารพต่อครูในห้องเรียน					
	<u>ข.การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u>					
00	ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2528 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ ณิชวดี จันทรฟอง (2549)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่เพื่อนไว้วางใจ					
00	นักเรียนเป็นคนที่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

	ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2528 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการมาเรียน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน ของ พระมหาภักดี เกตุมาเรน (2547)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>ข้าพเจ้ามาเรียนเพราะ</u>					
0	เพื่อศึกษาหาความรู้					
00	เพื่อพัฒนาตนเอง					

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

ข้อความที่มีความหมายเป็นบวก		ข้อความที่มีความหมายเป็นลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
มากที่สุด	5		1
มาก	4		2
ปานกลาง	3		3
น้อย	2		4
น้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2528 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง มีแรงจูงใจในการมาเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1.ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายแล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณและอาจารย์เกษร ดีกลาง ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนบ้านพร้าวเหนือ จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549 จำนวน 100 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง

2.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.233 – 8.060

2.1.2 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.287 – 9.432

2.1.3 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.162 - 4.557

2.1.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.014 - 8.992

2.1.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.014 - 7.152

2.1.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.451 – 7.547

2.1.7 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.791 – 7.618

2.2 ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้เฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.1 ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ผลดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6593

2.2.2 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.8987

2.2.3 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.8157

2.2.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8674

2.2.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8169

2.2.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8472

2.2.7 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.8303

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1.ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปขออนุญาตจากนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ ในการขอใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 2 – 14 ธันวาคม 2549 จำนวน 144 ฉบับ ได้รับคืนมา 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

3.วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

4.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย $t - test$

4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ($\alpha - Coefficient$) ของครอนบาค (Cronbach)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมุติฐาน ได้แก่

4.3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับแรงจูงใจในการมาเรียน ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่1

4.3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	เพศ : นักเรียนชาย
X_2	แทน	เพศ : นักเรียนหญิง
X_3	แทน	อายุ
X_4	แทน	ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 1
X_5	แทน	ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 2
X_6	แทน	ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 3
X_7	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_8	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_9	แทน	ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : สูงกว่าปริญญาตรี

X ₁₀	แทน	ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาตรี
X ₁₁	แทน	ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี
X ₁₂	แทน	บุคลิกภาพ
X ₁₃	แทน	สุขภาพจิต
X ₁₄	แทน	ความศรัทธาต่อโรงเรียน
X ₁₅	แทน	ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน
X ₁₆	แทน	ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน
X ₁₇	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₁₈	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	แรงจูงใจในการมาเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความศรัทธาต่อโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครองในการเรียน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ปัจจัย	ระดับของปัจจัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	71	49.3
	หญิง	69	50.7
	รวม	140	100.0
ระดับชั้น	ประถมศึกษาปีที่ 1	51	36.4
	ประถมศึกษาปีที่ 2	44	31.4
	ประถมศึกษาปีที่ 3	45	32.2
	รวม	140	100.0
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี	5	3.6
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	135	96.4
	รวม	140	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.3

จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมา เป็นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 32.2 และเป็นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.4

จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.6 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.0

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความศรัทธาต่อโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความคาดหวังของผู้ปกครองในด้านการเรียน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน และแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ	7.95	.82	วัยเด็ก
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.99	.58	ปานกลาง
รายได้ของผู้ปกครองรวมกัน	3,912.85	1,440.36	ต่ำ
บุคลิกภาพ	2.98	.28	แบบ บี
สุขภาพจิต	1.03	1.64	สุขภาพจิตดี
ความศรัทธาต่อโรงเรียน	4.29	.58	มาก
ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน	4.12	.37	มาก
ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	3.79	.51	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	4.01	.48	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	2.94	.48	ดีพอใช้
แรงจูงใจในการมาเรียน	3.31	.51	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อายุเฉลี่ย 7 ขวบ ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

รายได้ของผู้ปกครองรวมกันโดยเฉลี่ย 1,440.50 บาทต่อเดือน ปัจจัยด้านบุคลิกภาพแบบบี ปัจจัยด้านสุขภาพจิต มีลักษณะสุขภาพจิตดี ปัจจัยด้านความศรัทธาต่อโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพทางการเรียน อยู่ในระดับดี ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับดี ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อยู่ในระดับดีพอใช้ และปัจจัยด้านแรงจูงใจในการมาเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนนนากรสง
เคราะห์ จังหวัดหนองคาย

ปัจจัย	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	X16	X17	X18	Y
X1	1.000	-.896**	-.120	.093	.021	-.117	.074	.020	.000	-.041	-.040	.056	.013	.299**	.162	.152	.036	-.024	.213*
X2		1.000	-.165	.219**	-.159	-.068	.044	-.041	.000	-.013	.064	-.142	-.031	-.156	-.216*	.006	.084	.187*	-.057
X3			1.000	-.876**	.035	.868**	-.433**	-.104	.000	.196*	-.139	.280**	.260**	-.216*	.113	-.354**	-.307**	-.601**	-.376**
X4				1.000	-.512**	-.512**	.419**	-.006	.000	-.146	.130	-.204**	-.071	.330**	-.167*	.582**	.327**	.564**	.417**
X5					1.000	-.466**	-.098	.197*	.000	-.047	-.022	-.077	-.316**	-.239**	.144	-.576**	-.131	-.099	-.194*
X6						1.000	-.335**	-.189*	.000	.197*	-.111	.286**	.387**	-.049	.029	-.027	-.206*	-.483**	-.236**
X7							1.000	-.035	.000	-.197*	.201*	-.012	-.150	.082	-.069	.186*	.053	.205*	.124
X8								1.000	.000	.320**	-.279**	.050	.005	-.095	-.140	-.165	-.112	-.023	.009
X9									1.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
X10										1.000	-.891**	-.010	.113	-.140	-.104	-.173*	-.167*	-.186*	-.214*
X11											1.000	-.021	-.062	.086	.079	.162	.103	.149	.158
X12												1.000	.127	-.043	-.044	-.059	-.114	-.198*	-.003
X13													1.000	.070	.008	.199*	-.138	-.089	.037
X14														1.000	.188*	.451**	.206*	.097	.544**
X15															1.000	.025	.126	-.017	.153
X16																1.000	.361**	.372**	.584**
X17																	1.000	.460**	.441**
X18																		1.000	.362**
Y																			1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (X_5) และระดับการศึกษาผู้ปกครองปริญญาดัตรีหรือเทียบเท่า (X_{10}) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (X_6)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศหญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ระดับการศึกษาผู้ปกครองต่ำกว่าปริญญาดัตรี (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{12}) สุขภาพจิต (X_{13}) และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน (X_{15})

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคายโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	18.789	4.697	35.046**
Residual	135	18.094	.134	
total	139	36.882		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระทั้ง 4 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถสร้างสมการเชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์แรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	b	SEb	β	R	R ²	F
X ₁₆	.358	.071	.359	.584	.341	71.414**
X ₁₆ , X ₁₄	.301	.060	.342	.663	.440	53.815**
X ₁₆ , X ₁₄ , X ₁₇	.270	.058	.255	.702	.493	44.124**
X ₁₆ , X ₁₄ , X ₁₇ , X ₈	.046	.000	.129	.714	.509	35.046**
a = .398						
R = .714						
R ² = .509						
SE _{est} = .366						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X₁₆) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X₁₄) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₇) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X₈) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการแรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน นนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 50.90 จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์แรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคายในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .398 + .358X_{16} + .301X_{14} + .270X_{17} + .046 X_8$$

สมการพยากรณ์แรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสง-
เคราะห์ จังหวัดหนองคาย ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .359X_{16} + .342 X_{14} + .255X_{17}+.129 X_8$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงช่วงชั้นที่ 1 ของโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 52 คน เป็นนักเรียนชาย 25 คน และนักเรียนหญิง 27 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 44 คน เป็นนักเรียนชาย 20 คน และนักเรียนหญิง 24 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 45 คน เป็นนักเรียนชาย 26 คน และนักเรียนหญิง 19 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 71 คน และนักเรียนหญิง 70 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.233 – 8.060 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .6593

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.287 – 9.432 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8987

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองในด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.162 - 4.557 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8157

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.014 - 8.992 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8674

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.014 - 7.152 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8169

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.451 – 7.547 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8472

ตอนที่ 9 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.791 – 7.618 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8303

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคายเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปขออนุญาตจากนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ ในการขอใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28.
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 2 – 14 ธันวาคม 2549 จำนวน 144 ฉบับ ได้รับคืนมา 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับแรงจูงใจในการมาเรียน ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมด้านการเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียน ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : ชาย (X_1)

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 2 (X_5) และระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (X_{10})

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) และระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 3 (X_6)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : หญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{12}) สุขภาพจิต (X_{13}) และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน (X_{15})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{16}) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 50.90

5. สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .398 + .358X_{16} + .301X_{14} + .270X_{17} + .046 X_8$$

5.2 สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนทรนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .359X_{16} + .342 X_{14} + .255X_{17}+.129 X_8$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนทรนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนทรนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : ชาย (X_1) แสดงว่า นักเรียนชายมีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้ เพราะตามธรรมชาติของเพศชายจะมีความสนุกในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เพราะถือว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นความท้าทายที่เกิดขึ้น ทำให้อยากลองและมีความสนใจในการเรียนรู้สิ่งเหล่านั้น การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธี โพธิ์พัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนทรนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1 ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนทรนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน วางแผนการเรียน ส่งการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด เมื่อไม่เข้าใจบทเรียนกล้าที่จะถามครู มีเพื่อนที่ให้ความเป็นกันเอง มีครูที่เอาใจใส่ดูแล จึงส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการมาเรียน

1.2.2 ความศรัทธาต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนทรนาการสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความศรัทธาต่อโรงเรียนมาก มีแรงจูงใจในการมาเรียน

มาก ทั้งนี้เพราะความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ต่ออาจารย์ผู้สอน และต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ย่อมส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติตนไปในแนวโน้มที่ถูกต้องเหมาะสมตามเป้าหมายของความคิดและจุดมุ่งหมาย ดังที่ ไชป์ (Scheib. 1970 : 1) ได้ให้ความหมายของความเชื่อว่า ความเชื่อคล้ายกับสิ่งที่ติดแน่นอยู่ในความคิด ในความเข้าใจ เป็นรูปหนึ่งของความรู้ การกระทำ เมื่อบุคคลมีความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำต่างๆ ได้อย่างแน่นอน

1.2.3 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี หมายถึง สิ่งที่ทำให้การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ สถานที่เรียน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน สถานที่เรียน ได้แก่ ขนาดห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ความสะอาดของห้องเรียน ความเป็นระเบียบของห้องเรียน การถ่ายเทอากาศดี มีแสงสว่างเพียงพอ และปราศจากเสียงและกลิ่นรบกวนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ได้แก่ สื่อและอุปกรณ์การเรียน มีความทันสมัยและมีคุณภาพในการใช้งาน ดังนั้นนักเรียนจึงมีความรู้สึกพอใจสนุกที่จะเรียน ดังที่ วันชัย ช่องดารากุล (2538 : 11) กล่าวว่า อาคารสถานที่ของสถานศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ เพราะถ้ามีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนจูงใจให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

1.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครู มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน และการปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี 1 การปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ เคารพเชื่อฟังในครูผู้สอน ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์สั่งสอนและซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และการปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจต่อนักเรียน สร้างสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะ แก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ดังนั้น นักเรียนจึงเกิดแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ดังที่ พรณี ชูทัย เจริญจิต (2532 : 316) กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชัง ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุธ (วิลาศ ทองขาว : 2527 : 16; อ้างอิงจาก Buth. 1942)

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เด็กรู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะมีการเรียนรู้ได้ดีและปรับตัวได้สูง ต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

1.2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน มีการเอาใจใส่ดูแลกันช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แสดงความสนใจต่อเพื่อน ช่วยเหลือแนะนำในด้านการเรียน มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือกันเมื่อเกิดปัญหา ดังที่ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างเห็นเด่นชัด ทั้งนี้เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียนลักษณะของกลุ่มเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เลย์แมน (Layman. 1975 : 7210) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา พบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ได้แก่

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 2 (X_5) และระดับการศึกษาผู้ปกครองปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (X_{10}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1.1 ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนรนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ เนื้อหาวิชาเรียน และกิจกรรมภายในชั้นเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความยากและซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งทำให้นักเรียนไม่สามารถทำความเข้าใจในบทเรียนได้ จนเกิดความท้อแท้ และขาดแรงจูงใจในการมาเรียนในที่สุด การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันท์ (เสาวรัตน์ จุรัตน์. 2535 : 26 ; อ้างอิงจาก Nutt. 1972 : 650-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้น 7-12 จำนวน 607 คน พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมและ

สันทนากการ นอกจากนี้ยัง พบว่า เพศและระดับชั้นมีอิทธิพลต่อลำดับความสำคัญของปัญหาการเรียนของนักเรียนอีกด้วย

2.1.2 ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ปริญาตรีหรือเทียบเท่า มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับปริญาตรีหรือเทียบเท่า มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับปริญาตรี ต้องทำงานเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่าย ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแล สนใจบุตรเท่าที่ควร ดังนั้นนักเรียนจึงไม่ได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างเต็มที่ จึงส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการมาเรียน

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) และระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 3 (X_6) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.2.1 อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุน้อยจะมีความกระตือรือร้น สนใจ อยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมาก อายุเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีลักษณะบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านแรงจูงใจ การเรียนรู้ ดังที่ อัลท์และดัสซ์ (จักรินทร์ พริ้งทองฟู. 2546 : 15; อ้างอิงจาก วิกิ ดัชนีทฤษฎี และลักษณะ การกรณ. 2529 : 12) กล่าวว่า ผู้ใหญ่สามารถจะเข้าร่วมหรือแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้โดยไม่แตกต่างจากเด็กอย่างชัดเจน ถ้าจะพิจารณาโดยทั่วๆ ไปแล้ว ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะลดลงเล็กน้อยในขณะที่อายุเพิ่มขึ้น และจะลดลงมากจนเกิดความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับเด็ก เมื่อบุคคลนั้นอายุเกินกว่า 60 ปีขึ้นไป การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปีขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

2.2.2 ระดับชั้น : ประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนนนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ เนื้อหาวิชาเรียน และกิจกรรมภายในชั้นเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความยากและซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งทำให้นักเรียนไม่สามารถทำความเข้าใจในบทเรียนได้ จนเกิดความท้อแท้ และขาดแรงจูงใจในการมาเรียนในที่สุด การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปีขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : หญิง (X_2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ระดับการศึกษาผู้ปกครองต่ำกว่าปริญญาตรี (X_{11}) บุคลิกภาพ (X_{12}) สุขภาพจิต (X_{13}) และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน (X_{15}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศ : หญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่า นักเรียนหญิงบางคน มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ธรรมชาติของเพศหญิงมีความขยัน เรียบร้อย ละเอียดอ่อน จึงทำให้อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน และมีผลการเรียนที่ดี จึงส่งผลให้นักเรียนหญิงมีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก

นักเรียนหญิงบางคน มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ ธรรมชาติของเพศหญิง มีความสนใจเรียนอื่นๆ รอบข้าง มาก จึงทำให้ในเวลาเรียน มักคุยกัน เล่น และกินขนม ส่งผลให้เรียนไม่ทันเพื่อนและการเรียนตกต่ำ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนไม่ยอมมาเรียน

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีการเรียนที่ดีขึ้น โดยต้องตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน ขยันอ่านหนังสือ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด ผู้ปกครองให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและอุปกรณ์การเรียน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การเรียนที่ดีขึ้น การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มอริส (จาริญา ศักรประธาน. 2545 : 20 ; อ้างอิงจาก Moris. 1961 : 23) ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นักเรียนบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนอาจจะมองว่าตนเองไม่มีค่า เรียนหนังสือไม่เก่ง ทำให้ขาดกำลังใจในการเรียน ไม่สนใจการเรียน ไม่อ่านหนังสือ ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการมาเรียน

3.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีบางคน มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี จากพ่อแม่และผู้ปกครองโดยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายมากเกินไปจนเกินฐานะของตนเอง และสอนให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนให้สูงขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีบางคนอาจมีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนแม้จะได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการศึกษาเล่าเรียนจากผู้ปกครองอย่างดี แต่ครอบครัวไม่ให้การเอาใจใส่ดูแลต่อตัวนักเรียน เลี้ยงลูกด้วยเงินตามใจทุก

อย่าง และปกป้องลูกมากเกินไป ทำให้เด็กขาดความเข้าใจในสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ กลายเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง เมื่อต้องเรียนในสิ่งที่ยาก เกิดความท้อแท้ ไม่ตั้งใจเรียน กลับนำเอาเงินที่ผู้ปกครองให้ไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควร ไม่เกื้อหนุนการเรียน

3.4 ระดับการศึกษาผู้ปกครอง : ต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่านักเรียนบางคนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยกว่าระดับปริญญาตรี ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญของการเรียน กลับตรงกันข้ามผู้ปกครองตระหนักถึงประโยชน์ของการศึกษา ให้ความสำคัญของการมีความรู้ของบุตร จึงสนับสนุนบุตรในทุกๆ ด้าน จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการมาเรียนมาก

นักเรียนบางคนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างเต็มที่ และไม่เห็นถึงประโยชน์ของการศึกษา คิดเพียงว่าเรียนไปตามกฎหมายกำหนดเท่านั้น นอกจากนี้แล้วการที่มีระดับการศึกษาต่ำทำให้อาชีพส่วนใหญ่จะเป็นแบบหาเช้ากินค่ำ ต้องทำงานอย่างหนักเพื่อแลกกับรายได้ที่น้อย อีกทั้งปัจจุบันค่าครองชีพสูงเงินที่หามาได้จึงไม่เพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละวัน ผู้ปกครองจึงไม่มีเวลาดูแล และสนับสนุนการเรียนของบุตรอย่างเต็มที่ จึงส่งผลให้บุตรขาดแรงจูงใจในการมาเรียน

3.5 บุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ บางคนอาจมีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีความรู้สึกใช้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ย่อท้อต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว ดังที่ ฟรีดแมน และโรสแมน (Friedman and Roseman. 1974 : 164) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพเร่ร่อนชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อย มีความรู้สึกใช้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้ออกกำลังกายอย่างหนัก มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบีบางคนอาจมีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี จะมีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนและไม่ก้าวร้าว มีลักษณะอื่นๆ คือ ชอบการพักผ่อนและดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานและไม่ค่อยชอบทำงานในเวลารีบด่วน นักเรียนสามารถปรับตัวได้ง่ายและทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการมาเรียน

3.6 สุขภาพจิตไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีความสุขจิตดี

มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ ดังนั้นนักเรียนจึงมีแรงจูงใจในการมาเรียน ดังที่ เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 17) กล่าวว่า คนมีสุขภาพจิตดีสามารถจะเผชิญและยอมรับความเป็นจริงในชีวิตสุขภาพจิตของแต่ละบุคคลจะมีที่สุด เมื่อบุคคลนั้นยอมรับความสำเร็จของตนเองตามสภาพความเป็นจริง และความสามารถของตนเองด้วยความพอใจ โดยได้รับความกระทบกระเทือนหรือความคับข้องใจน้อยที่สุด บุคคลจะมีสุขภาพจิตในขั้นที่น่าพอใจ ถ้าบุคคลนั้นไม่ตั้งเครียดต่อความไม่สมหวัง จะไม่มีปฏิกิริยาต่อต้านรุนแรง แต่จะรักษาไว้ซึ่งความมีเหตุผล มีการแสดงออกเหมาะสมกับกาลเทศะ

นักเรียนบางคนที่มีสุขภาพจิตดี มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนอาจจะกำลังประสบความยุ่งยาก สับสน วุ่นวาย ในการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ดังนั้นทำให้เกิดมีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย

3.7 ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย แสดงว่า นักเรียนบางคนและผู้ปกครองคาดหวังต่อการเรียนของนักเรียนมาก มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนรับรู้กับผู้ปกครองคาดหวังต่อตัวนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถด้านต่างๆ ของนักเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงพยายามให้บรรลุต่อความความหวัง ดังที่ พรณี ชูทัย เจนจิต (2538 : 21) กล่าวว่า ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาและอนาคตของนักเรียน ความต้องการของบิดามารดามีอิทธิพลต่อเด็กตั้งแต่แรกเกิดของชีวิต ในบรรยากาศของความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ซึ่งประกอบด้วยความรัก ความเข้มงวด การขู่ บังคับ ความคงเส้นคงวาในอารมณ์พ่อแม่และลูก การที่เด็กเคยประสบทั้งความสำเร็จและความผิดหวัง จากการได้รับรางวัลและการลงโทษนี้ จะก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แอนเดอร์สัน (Anderson. 1995 : 15-33) ได้ศึกษาผลกระทบของบรรยากาศทางสังคมในห้องเรียนต่อการเรียนรายบุคคล พบว่า ความคาดหวังของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและการอบรมเลี้ยงดูโดยจะทำให้ลูกปลูกความพยายามที่จะประสบความสำเร็จตามที่บิดามารดาคาดหวัง

นักเรียนบางคนและผู้ปกครองคาดหวังต่อการเรียนของนักเรียนมาก มีแรงจูงใจในการมาเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนอาจรับรู้กับผู้ปกครองคาดหวังต่อตัวนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถด้านการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความกดดัน จนกระทั่งวิตกกังวล ถึงความคาดหวังที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้สูงและตนเองนั้นไม่สามารถทำได้ จึงส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการมาเรียน

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแรงจูงในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{16}) ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการ

แรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ธนาคารสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 50.90 ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

4.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{16}) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนาคารสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เป็นอันดับแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ลักษณะกายภาพทางการเรียนดี ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีบรรยากาศดี อาคารถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงรบกวน บริเวณร่มรื่น สวยงาม มีสื่อการสอนที่ทันสมัย ครบครันเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ดังที่ วันชัย ช่องดารากุล (2538 : 11) กล่าวว่า อาคารสถานที่ของสถานศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะถ้ามีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียนตลอดจนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

4.2 ความศรัทธาต่อโรงเรียน (X_{14}) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนาคารสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เป็นอันดับที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความศรัทธาต่อโรงเรียน ทำให้มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะความศรัทธาต่อโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ขอบข้อเสียงของโรงเรียน ภูมิใจในการสอนของครู ชอบห้องเรียน สถานที่พักผ่อนนอกห้องเรียน และสวัสดิการต่างๆ ในโรงเรียน จะส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติตนไปในแนวโน้มที่ถูกต้องเหมาะสม ตามเป้าหมายของความคิดและจุดมุ่งหมาย ดังที่ ไชป์ (Scheib. 1970 : 1) ได้ให้ความหมายของความเชื่อว่า ความเชื่อคล้ายกับสิ่งที่ติดแน่นอยู่ในความคิด ในความเข้าใจ เป็นรูปหนึ่งของความรู้การกระทำ เมื่อบุคคลมีความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำต่างๆ ได้อย่างแน่นอน

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนาคารสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เป็นอันดับที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู ทำให้มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน และการปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี การปฏิบัติของนักเรียนต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ เคารพเชื่อฟังในครูผู้สอน ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์สั่งสอนและซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และ การปฏิบัติของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจต่อนักเรียน สร้างสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะ แก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ดังนั้น นักเรียนจึงเกิดแรงจูงใจในการมาเรียนมาก ดังที่ พรณี ชูทัย เจริญจิต (2532 : 316) กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความ

ลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชัง ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุธ (วิลาศ ทองขาว : 2527 : 16; อ้างอิงจาก Buth. 1942) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เด็กรู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะมีการเรียนรู้ได้ดีและปรับตัวได้สูง ต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครู และเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

4.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_8) ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เป็นอันดับที่สี่ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดี ทำให้มีแรงจูงใจในการมาเรียนมาก เพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี จากพ่อแม่ และผู้ปกครองโดยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายมากเกินไปเกินฐานะของตนเอง และสอนให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนให้สูงขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ดังที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจนิก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจนิก. 2520:19; อ้างอิงจาก Kay.1975) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวเพิ่มลดความเร็วของพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางจริยธรรมของบุคคลได้ และนักสังคมวิทยา พบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและปานกลางมีค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์แตกต่างกัน เช่น การเก็บของตกได้แล้วคืนให้เจ้าของนั้นเป็นความดีควรสรรเสริญในสังคมของบุคคลฐานะปานกลางผลสูง แต่เป็นสิ่งไร้เงาและไม่ควรทำอย่างยิ่งในสังคมคนระดับต่ำ

แต่อย่างไรก็ตามมีนักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับ การเดินทาง อุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย อีกทั้งผู้ปกครองไม่ได้ให้ความรัก ความห่วงใย เอาใจใส่ อย่างเพียงพอ จากความไม่เท่าเทียมกันนี้ นักเรียนถูกนำไปเปรียบเทียบกับเพื่อน จึงทำให้นักเรียนเกิดความคิดว่าตนเองมีปมด้อย ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการมาเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณา สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการมาเรียน โดยนำปัจจัยที่มีส่งผลต่อการมาเรียนของนักเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน ความศรัทธาต่อโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ดังนั้นผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูแนะแนว สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการมาเรียน ดังนี้

1.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการบำรุงรักษาอาคารให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงรบกวน บริเวณร่มรื่น สวยงาม มีสื่อการสอนที่ทันสมัย สถานที่ในการเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้เสมอ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนต้องมีประสิทธิภาพ ไม่ชำรุด มีการสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลาย ไม่กดดันนักเรียน เป็นต้น

1.2 ความศรัทธาต่อโรงเรียน เป็นตัวพยากรณ์ที่รองลงมาเป็นอันดับสอง ดังนั้น ควรสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้นักเรียนรักและพร้อมที่จะทำสิ่งที่ดีงามเพื่อโรงเรียน โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมกีฬากายใน กิจกรรมวันวิทยาศาสตร์ กิจกรรมวันสุนทรภู่ เป็นต้น

1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นตัวพยากรณ์ที่รองลงมาเป็นอันดับสาม ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นการสร้างมิตรภาพของนักเรียนกับครูให้มีความแน่นแฟ้นมากขึ้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการเรียนรู้และการรับรู้ที่ดีของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น

1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นตัวพยากรณ์ที่รองลงมาเป็นอันดับสี่ ดังนั้น ควรให้ครูปลูกฝังถึงการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักอดออม และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดให้นักเรียนนำกิจกรรม เช่น ธนาคารออมทรัพย์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนนอกเหนือจากตัวแปรที่ศึกษามาแล้ว เช่น อัตมโนทัศน์ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) สภาพครอบครัว เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนกับนักเรียน ในช่วงชั้นอื่น เช่น ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 เป็นต้น

2.3 ควรพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน ได้แก่ ความศรัทธาต่อโรงเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยนำไปทำการทดลองเพื่อพัฒนาปัจจัยดังกล่าวซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2524). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเดชา.
- กรรณิการ์ สนิทธรรม. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญการศึกษา จังหวัดน่าน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การแพทย์, กรม. (2529). คู่มือสุขภาพจิตสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุญศรี คำชาย. (2540). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ขนิษฐา วิเศษสาร และมุกดา ศรียงค์. (2537). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- โควิน คลังแสง. (2536). การสร้างชุดพัฒนาตนเองเรื่องเทคนิคการจูงใจในการทำงานสำหรับผู้บริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จักรินทร์ พริ้งทองฟู. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 1 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2523. มิถุนายน). ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : ครูปริทัศน์.
- จาริญา ศักรประธาน. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วชิราวุธวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ญินพันธ์. (2527). การเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จินตนา อินทรไทย.(2525).ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลอง ภิมย์รัตน์. (2525). จิตวิทยาปกติ = **Abnormal psychology**. ภูเก็ต : ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว วิทยาลัยครูภูเก็ต.
- ฉวีวรรณ กินวงศ์. (2526). การศึกษาเด็ก. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบบุรีรัตนารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2523). การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดชู กาพวงศ์. (2545, เมษายน). “ทำอะไรให้เด็กชอบมาโรงเรียน” วารสารวิชาการ. 5(5) : 14-15.
- ณัฐปรียา แพงพงา. (2545). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนและความคาดหวังของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนนานาชาติเอกมัย. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.(บริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวดี วรธรรม. (2539). ทศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(เอกจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจนิก. (2520). จริยธรรมของเยาวชน รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 . กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดำหริ บุญชู. (2545, เมษายน). การกิจสถานศึกษายุคใหม่สิ่งท้าทายบทบาทผู้บริหารและครู, วารสารวิชาการ. 5; (5) : 2-4.
- ทรงวุฒิ วัฒนเขจร. (2533). องค์ประกอบที่จูงใจในการเรียนของนักศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญระดับประถมศึกษาประเภทวิธีเรียนด้วยตนเอง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร อันสงคราม. (2545). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์.

- วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทันทิวา สุวัตร. (2540). การเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูด และแรงจูงใจในการเรียนระหว่างผู้เรียนในโปรแกรมวิทยาศาสตร์กับผู้เรียนในโปรแกรมศิลปภาษาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). นโยบายทางการศึกษาของ 44 รัฐบาล. กรุงเทพฯ : สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- นลินี ธรรมอำนวยสุข. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นุชนาถ ธาตุทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทความคลุมเครือในบทบาทลักษณะทางจิตบางประการกับพฤติกรรมการทำงานของนักวิชาการในส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญลือ วันทายนต์. (2522). ครอบครัวและวงศ์วาน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- _____. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2523). การเรียนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เอกสารการสอนชุดระบบการสอน. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2521). การศึกษาการกระทำผิดของเยาวชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศระปรีดา. (2541). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- ปิยฉัตร เนนเลิศ. (2524). การศึกษาปัญหาสังคมและผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง. (2526). การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น = Introduction to behavior

- modification.** กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกฬัทักษ์. (2530). **สุขภาพจิตเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2522). **สุขภาพจิตเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พรพิมล จันทรพล. (2539). **เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพร.
- พรรณิ ช. เจนจิต. (2535). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี จำกัด.
- _____. (2533). **ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม ในจิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว**.
กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2538). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2546). **รู้อรุณของการศึกษาเบิกฟ้าแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสม). (2541). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมจิดด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเพชร โสติถิมาพันธ์. (2548). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินละรัตน์. (2524). **การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรวรรณ บุญโยประการ. (2548). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเียนแพทย์โดยวิธีสอบตรง ของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภุชงค์ เลาสีรวงศ์. (2535). **การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 11**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มัลลิกา นิตยาพร และคณะ. (2537). **รายงานการวิจัยแนวความคิดของครู และนักเรียนต่อการขยายโอกาสทางการศึกษา : ในโครงการแนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ 6 ปี**. การวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.

- มัลย์ จันทะ. (2540). การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มาลี จุฑา. (2544). การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์จำกัด.
- เมตตา จินดารักษ์. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการ
ปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี โพธิพัฒน์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจสัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และ
ความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธนา ปฐมบมชาติ. (2540). สมรรถภาพการสอนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่และนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์
- วรพรรณ ศรีอุบล. (2535). ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้สไลด์เทปเป็นเทคนิคแม่แบบ
ที่มีเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ รักวิชัย. (2529). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันชัย ช่องดารากุล. (2538). สภาพภาพและความคาดหวังในการดำเนินงานของฝ่ายบริการ
การศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้. รายงานการวิจัยสงขลา
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้.
- วัฒนา พุ่มเล็ก. (2535). การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ กับนักเรียนที่มีความสามารถ
ทางการเรียนสูง ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาควิชาจิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- วิจิตร วรุตบางกู. (2524). การวางแผนและการพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ขนิษฐา
การพิมพ์และโฆษณา.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้: ผู้เรียนสำคัญที่สุด สูตรสำเร็จหรือกระบวนการ.** กรุงเทพฯ : เอสอาร์ พรินติ้ง ลิ้มิตเต็ด พาทเนอร์ชิป.
- วิลาศ ทองขาว. (2527). **บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตามทัศนะของนักเรียน ครู และผู้บริหารเขตการศึกษา 4.** ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้” **ข่าวสารการวิจัยศึกษา.** 18(3) : 8-11.
- ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2535). **พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลมหาชิปดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภาวดี บุญวงศ์. (2539). **รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาการปรับตัวของนิสิตในหอพัก ด้วยการให้คำปรึกษารายกลุ่ม.** คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุธงคะวาติบ. (2546). **รายงานคุณลักษณะและวิธีการรับรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่.** กรุงเทพฯ : องค์การคำของคุรุสภา.
- สมบัติ วัจนะสาริกุล. (2525). **สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนคติของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร.** ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.** ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). **การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว.** จันทบุรี : วิทยาลัยรำไพพรรณี.
- สุทิน ศรีรัตน์. (2544). **สุขภาพจิตและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง ณ คลินิกโรคไต โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย.** ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุธิดา สินลารัตน์. (2524). **การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุธิดา หงษาชาติ. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบันบุคลิกภาพและพฤติกรรมรับรู้ข่าวสารกับความรู้และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล.** ปรินญานินพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุนีย์ สิงห์เชนทร์. (2535, กุมภาพันธ์-มีนาคม). “เจตคติของพ่อแม่และพฤติกรรมของเด็กเล็ก”
วารสารแพะแนว. 26(139) : 41-44.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2533). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุโท เจริญสุข. (2531). สุขภาพจิตในโรงเรียนและปฏิกิริยาตอบสนอง. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.
- โสภา ชูพิชัยกุล. (2529). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ.ส.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). จุดประกายปฏิรูปการเรียนรู้.
เอกสารการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ลำดับที่ 7.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2539). **แผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544).** กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เสาวภา เอกอดิศักดิ์. (2540). สังเกตและทัศนคติเกี่ยวกับครอบครัวคนไทย ในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวรัตน์ จุลรัตน์. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- หทัย ดันหยง. (2535). การปรุงรสการสอนด้วยอารมณ์ขัน. กรุงเทพฯ : แผนกประถมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หทัยขวัญ สหชัยยันต์. (2529). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการคบเพื่อนต่างเพศ
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ เสวตนันท์. (2529). การศึกษาความรู้ และเจตคติและความต้องการที่จะศึกษาเรื่อง
เพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ. (2542). การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน : รายงานการวิจัย ฉบับที่ 70. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรรรณ แจจจัด. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน นานาชาติของนักเรียนไทยระดับอินเตอร์มีเดียท โรงเรียนนานาชาติเอกมัย เขต วัฒนา กรุงเทพฯ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อจจรา สุซารมณ. (2542, สิงหาคม). "EQ. กัการอบรมเล็ยงดูเด็ก" วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 5(1) : 1.
- อจจรา สุซารมณ และอรพินทร์ ชูชม. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนปกติ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม.(สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อจจรี ทิวะสิงห์. (2544). ปัจจัยจูงใจของข้าราชการในจังหวัดมหาสารคามตามทีเข้าร่วม โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา การให้คำปรึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธมณี. (2546). จิตวิทยาสร้าสรค์การเรียการสอน. กรุงเทพฯ : ไยใหม่.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2543). ศึกษาเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรีชสฤษดิ์วงศ์
- อุษณีย์ อนุรุทธีวงศ์. (2546, ตุลาคม). "ปริซึมแห่งการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์" สานปฏิรูป. 6 (66) : 9-10.
- อุไรวรรณ โพธิเวชเทวัญ. (2539). สิ่งจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรธุรกิจศึกษาของนิสิต ระดับปริญญาตรีใสถาบันอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อิกบี, เคนเนธ แอล. (2538). ความจำ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมิต.
- Anderson, MJ. (1995, March). "Effects of Classroom Social Climate on Individual Aming". **American Education Research Journal**. 7 (8):134.
- Anderson, S.A. and W.M. Flaming. (1970, winter). "Lates Adolescents Identity Formation : Indiriduation from the from the family of Origin". **Adolescence**. V.31 : 4327.
- Bernard. Haroll W. (1970). **Mental Health in the Classroom**. New York : McGraw-Hill.
- Brown, J.M. & Champbell, E.A. (1990, Apirl). "Sources of Occupational Stress in the Police," **Work and Stress**. 4(4) : 309-318.

- David, Arthur Decoster. (1971, May). "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship Personal Adjustment and Achievement for College Freshman". **Dissertation Abstracts International**. 31.(4) : 5789A.
- DeBacker, T.K.& Nelson. R.M. (2000, March-April). "Motivation to learn Science : Differences Related to Gender, class TYPE, and Ability". **The Journal of Educational Research**. 93 (61) : 245-254.
- Feldman, K.A. and Theodore M. Newcomb. (1976, May). **The Impact of College on Student**. Santransisce : Joss Ye-Brass.
- Fishbein. Martin ; & Ajzen, Lcek. (1970). **Belief and Value**. U.S.A. : Rinehart and Winston Inc.
- Friedman, M. and R.H. Roseman. (1974, January). "Behavior Pattern and Coronary Angiographic Pindning," **Jounal of the American Medical Association**. 204(1) : 164.
- Garrison, Karl C., Albert J. Kingston and Arthurs S. Mcdonald. (1966). **Educational Psychology**. Bombay : Vakils.
- Good, Cater V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : Me Graw-Hill.
- Hilgard, E.R. (1983). **Introduction to Psychology**. New York : Harcourt Brace and World, Inc.
- Hurd, Donal Eugene. (1971, May). "The Relationship of Effective Variables to College Achievement". **Dissertation Abstracts International**. 11(2): 3795-A.
- Jones, Brendra Williams. (1990, January). "A study to Examine the Relationship Among Stress, Resources, Race, Family Structure and Parent, Involvement in a Group of Head Start, Parents," **Dissertation Abstracts International**. 50(7) : 1872.
- Jones, Harold E. (1970). "Personalit Development in Children. Austin : University of Texas. Kaplan, Louis". **Mental Heath and Human Relations in Education**. New York : Harper and Brothers Puplishers.
- Kelman, H.C. (1969). "The Role of Group in Introduction of Therapuetical Change". **International Journal of Group Psychotherapy Effectiveness**. New York : McGraw-Hill Book.
- Kenlly, Karen E. and Houston, Ken B. (1985,Winter). "Type A Behavior in Employed Woman : Relation to Work, Marital and Leisure Variable, Social

- Support, Stress, Tention and Health,” **Journal of Personality and Social Psychology**. 48(4) : 1064.
- Kliwer, Wendy and Weidner, Gerdi. (1987,December). “Type A Behavior and Aspirtion : A Study of Parents and Children’s Goal Setting,” **Dovelopmental Psychology**. 23(2) : 204-209.
- Kroes, W.H. & Hurrel, Jr. (1975). **Job Stress and Police Officer : Indentifying Stress Reduction Techniques**. Cincinati, Ohio : H.E.W. Publication.
- Layman, Barbara Jean. (1975, May). “Perception of College Environment at Akalahoma State University by Incoming Freshman Student”. **Dissertation Abstracts International**. 36(11): 721 0-A
- Liu, His-Chiu. (1975, March). “Computer-Assisted Instruction in Teaching College Physics”. **Dissertation Abstracts International**. 42 (12) : 1411-A, 1412-A.
- Locker, D., Burman, D. and Otcher, D. (1989, February). “Work Related Stress and 1st Predictors among Canadian dental Assistants,” **Community Dentistry and Oral Epidimology**. 17(15) : 263 : 266.
- Mims, Fern H. (1970). **Student Evaluate Faculty**. Nursing Outlook. 18 (11) : 53-55.
- Murry, Edward J. (1961). **Motivation and Emotion**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hill.
- Raggatt, Petter T.F. (1991, November). “Work Stress Among Long-distance Coach Drivers : ASurvey and Correlational Study,” **Journal of Organization Behavior**. 12(12) : 565-575.
- Romine, Stephen. (1974, December). “Student and Faculty Perception of and Effective University Instruction Climates”. **The Journal of Educational Research**. 68 (4) : 139-143.
- Rose, Jerry F. (1971). **Introduction of Sociology**. U.S.A. : Rand Mc Nally & Company.
- Samuel, William. (1981). **Personality**. New York : McGraw-Hill.
- Scheibe, Karl E. (1970). **Belief and Values**. U.S.A. : Rinechart and Winston Inc.
- Slavin, R.E. (1997). **Educational Psychology : Theory and Practice (5th ed)**. Boston : Allyn & Bacon.
- Tuan, Hsiao-Lin. (2000). **Students’ Motivation toward Learnning physical Sicence**. **ERIC Accession**. NO ED440889.

- Tuner, W.O. (1982,January). "Altrism and Its Measurement in Children". **Journal of Abnormal and Social Psychology**. 43 () : 349-351.
- Voorn, Randall Jay. (1990, December). "Environment Fit : The Relationship Between Small Liberal Arts Colleges and Their Environment (College Environment)". **Dissertation Abstracts International**. 52 (8) : 125.
- Wlodkowski, R.J. (1984). **Motivation and Teaching : A Practical Guide**. Washington, DC : National Education Association.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 9 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
 - ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน
 - ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน
 - ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
 - ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - ตอนที่ 9 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
4. ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะใช้ข้อมูลของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น และจะไม่มีผลเสียหายใดๆ ต่อนักเรียนทั้งสิ้น ซึ่งคำตอบจะเป็นความลับและเสนอวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวม

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือนตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวปิยะรัตน์ ดีกลาง
นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่าง..... ในตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
() ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับชั้น
() ประถมศึกษาปีที่ 1
() ประถมศึกษาปีที่ 2
() ประถมศึกษาปีที่ 3
4. คะแนนเกรดเฉลี่ยสะสม.....
5. ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้.....บาท / เดือน
6. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง () สูงกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	เมื่อข้าพเจ้ามีนัด ข้าพเจ้ามักไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจ ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่ต้องการทำสิ่งที่ตั้งใจไว้					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นการเสียเวลามากถ้าต้องไปรอซื้อของจากร้านค้าที่มีลูกค้าหนาแน่น					
4.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานที่ทำดำเนินไปอย่างล่าช้า					
5.	เมื่อข้าพเจ้าเริ่มทำสิ่งใดแล้วต้องทำสิ่งนั้นให้เสร็จ					
6.	ข้าพเจ้าคิดว่าเวลาชาวผ่านไปอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้					
7.	ข้าพเจ้าคิดว่าคนรอบข้างมักทำงานไม่ถูกใจ					
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิด เมื่อข้าพเจ้าต้องทำสิ่งต่างๆ ซ้ำซาก					
9.	เมื่อต้องฟังคนพูดเรื่องไร้สาระ ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายและหาทางเลี้ยวออกมา					
10.	ข้าพเจ้าเป็นคนทำงานด้วยความรวดเร็วว่องไว					
11.	ถ้าต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักรบข้าพเจ้ารู้สึกทนไม่ได้					
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนอื่นอย่างขอไปที					
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าต้องทำงานอย่างรวดเร็วแข่งกับเวลา					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอยากทำกิจธุระโดยรวดเร็วเท่าที่จะทำได้					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรับบริการ เช่น โรงอาหาร ธนาคาร เป็นต้น					
16.	ข้าพเจ้าไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงาน					
17.	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่จริงจังกับการเรียน					
18.	ข้าพเจ้าเป็นคนไม่ยอมเสียเวลาฟังคนอื่นพูดเพื่อเจอ					
19.	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบให้เสร็จก่อนเวลากำหนด					
20.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงานเสมอ					

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 28

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

ในระยะที่ผ่านมา นักเรียน.....

1. รู้สึกสบายดีและมีสุขภาพดี
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ แย่กว่าปกติ ☐ แย่กว่าปกติมาก
2. รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
3. รู้สึกทรุดโทรม และสุขภาพไม่ดี
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
4. รู้สึกไม่สบาย
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
5. เจ็บหรือปวดบริเวณศีรษะ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
6. รู้สึกตึงหรือคล้ายมีแรงกดที่ศีรษะ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
7. มีอาการวูบร้อนหรือหนาว
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
8. นอนไม่หลับเพราะกังวลใจ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
9. ไม่สามารถหลับได้สนิทหลังจากหลับแล้ว
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
10. รู้สึกตึงเครียดอยู่ตลอดเวลา
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
11. รู้สึกหงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
12. รู้สึกกลัวหรือตกใจโดยไม่มีเหตุผลสมควร
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
13. รู้สึกเรื่องต่างๆ ทั้บถมจนรับไม่ไหว
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ

14. รู้สึกกังวล กระวนกระวาย และเครียดอยู่ตลอดเวลา
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
15. หออะไรทำให้ตนเองทำไม่ให้มีเวลาร่างได้
☐ มากกว่าปกติ ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
16. ทำอะไรช้ากว่าปกติ
☐ เร็วกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ ช้ากว่าปกติ ☐ ช้ากว่าปกติมาก
17. รู้สึกว่าโดยทั่วไปแล้วทำอะไรๆ ได้ดี
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ ดีน้อยกว่าปกติ ☐ ดีน้อยกว่าปกติมาก
18. พอใจกับการที่ทำงานลุล่วงไป
☐ มากกว่าปกติ ☐ พอๆกับตามปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
19. รู้สึกว่าได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์ในเรื่องต่างๆ
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
20. รู้สึกว่าสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
21. สามารถมีความสุขกับกิจกรรมในประจำวันตามปกติได้
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
22. คิดว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
23. รู้สึกว่าชีวิตนี้หมดหวังโดยสิ้นเชิง
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
24. รู้สึกไม่คุ้มค่าที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
25. คิดว่ามีความเป็นไปได้ที่จะอยากจบชีวิตของตนเอง
☐ ไม่อย่างแน่นอน ☐ ไม่คิดว่าเป็นอย่างนั้น ☐ มีอยู่บ้างเหมือนกัน ☐ มีแน่ๆ
26. รู้สึกว่าบางครั้งทำอะไรไม่ได้เลยเพราะประสาทตึงเครียดมาก
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
27. พบว่าตนเองอยากตายไปให้พ้นๆ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติ
28. พบว่ามีความรู้สึกที่อยากจะทำลายชีวิตตนเองเข้ามาอยู่ในความคิดเสมอๆ
☐ ไม่อย่างแน่นอน ☐ ไม่คิดว่าเป็นอย่างนั้น ☐ มีอยู่บ้างเหมือนกัน ☐ มีแน่ๆ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าเลือกเรียนในโรงเรียนนี้โดยไม่ได้คำนึงถึงชื่อเสียง ของโรงเรียน					
2.	ข้าพเจ้าคิดว่าครูโรงเรียนนี้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ ยอมรับกันโดยทั่วไป					
3.	ข้าพเจ้าคิดว่าโรงเรียนนี้มีบทบาทต่อการพัฒนาการศึกษา เป็นอย่างมาก					
4.	โรงเรียนนี้มีการจัดการศึกษาได้มาตรฐานสูง					
5.	โรงเรียนนี้ได้ปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้					
6.	ข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อจบจากโรงเรียนนี้แล้วสามารถสอบเข้าใน ระดับมัธยมศึกษาได้ง่าย					
7.	ข้าพเจ้าทราบข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนจากสื่อโฆษณา					
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เป็นนักเรียนโรงเรียนนี้					
9.	ข้าพเจ้ารู้จักโรงเรียนนี้จากการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
10.	โรงเรียนแห่งนี้ทำให้ผู้ที่จบการศึกษาไปแล้วประสบ ความสำเร็จ					
11.	ญาติพี่น้องของข้าพเจ้าส่วนใหญ่จบจากโรงเรียนนี้					
12.	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าเมื่อจบจากโรงเรียนนี้แล้วมีโอกาสเหนือคน อื่น					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ

ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนตั้งใจเรียน					
2.	ผู้ปกครองต่อว่าข้าพเจ้าเสมอถ้าทำคะแนนสอบได้ไม่ดี					
3.	ผู้ปกครองหวังให้ข้าพเจ้าได้คะแนนดี ๆ					
4.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าได้รับการศึกษาที่สูงที่สุด					
5.	ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียน และทำงานพิเศษไปด้วย					
6.	ผู้ปกครองคิดว่าการส่งเสริมการอ่านหนังสือ ทำให้ผลการเรียนของข้าพเจ้าดีขึ้น					
7.	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเรียนเก่งเพื่ออนาคตจะได้มีอาชีพการงานที่ดี					
8.	ผู้ปกครองไม่สนใจผลการเรียนของนักเรียน					
9.	ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเรียนถึงระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย					
10.	ผู้ปกครองคิดว่าการศึกษาไม่ใช่เพียงเพื่อประกอบอาชีพเท่านั้น					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ

ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	<u>สถานที่เรียน</u> ภายในห้องเรียนคับแคบ แออัด					
2.	อากาศในห้องเรียนถ่ายเทดี					
3.	แสงสว่างภายในห้องเรียนมีไม่เพียงพอ					
4.	สภาพห้องเรียนมีกลิ่น จากห้องน้ำ กองขยะ และกลิ่นอาหาร					
5.	สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
6.	โต๊ะเก้าอี้มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
7.	สภาพห้องเรียนมีความสะอาด					
8.	สภาพห้องเรียนมีอากาศเย็นสบาย					
9.	ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน					
10.	สภาพห้องเรียนมีเสียงรบกวนในขณะที่เรียน					
	<u>สื่ออุปกรณ์การเรียน</u>					
11.	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้มีประสิทธิภาพพร้อมใช้งาน					
12.	ห้องเรียนมีสื่ออุปกรณ์การเรียนที่มีความทันสมัย					
13.	นักเรียนมีโอกาสได้ใช้สื่อสมำเสมอ					
14.	การใช้สื่อการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น					
15.	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน					
16.	สื่ออุปกรณ์เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน					
17.	หนังสือเรียนมีสภาพเก่าทรุดโทรม					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ

ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	<u>พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน</u> ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
2.	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้อง					
3.	ครูแสดงความรักต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน					
4.	ครูสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนโดยให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
5.	ครูให้คำแนะนำในการเรียนเสมอ					
6.	เมื่อนักเรียนขอคำปรึกษาจากครู เกี่ยวกับบทเรียน ครูยินดีให้คำแนะนำแก่นักเรียน					
7.	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
8.	ครูมีอาการเฉยเมย เมื่อนักเรียนเดินผ่าน					
9.	ครูไม่เคยไต่ถามปัญหาเมื่อนักเรียนประสบปัญหา					
10.	<u>พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู</u> ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
11.	ข้าพเจ้าส่งงานตามกำหนดเสมอ					
12.	ข้าพเจ้าไม่เคยช่วยครูในการทำกิจกรรมต่างๆ					
13.	ข้าพเจ้าไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับครูในการเรียน					
14.	ข้าพเจ้าท้อใจในการเรียน เพราะครูสนใจแต่นักเรียนที่เก่ง					
15.	ข้าพเจ้าได้รับความรักความอบอุ่นจากครู					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ

ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา เพื่อนให้คำแนะนำได้					
2.	เพื่อนในห้องของข้าพเจ้าเห็นแก่ตัว					
3.	ข้าพเจ้าพอใจในมิตรภาพของเพื่อนในห้อง					
4.	ข้าพเจ้ามีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนบ่อยครั้งในเรื่องไม่เป็นเรื่อง					
5.	เพื่อนของข้าพเจ้าให้กำลังใจกันและกันเมื่อมีปัญหา					
6.	เพื่อนให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้ามาก					
7.	ข้าพเจ้าไม่สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่นได้เนื่องจาก ความคิดเห็นไม่ตรงกัน					
8.	เพื่อนของข้าพเจ้าช่วยกันอธิบายบทเรียนที่ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าใจ					
9.	เพื่อนเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่					
10.	เพื่อนส่วนใหญ่ ชอบประชดประชันข้าพเจ้าเสมอ					
11.	เมื่อมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่					
12.	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลว่าเพื่อนแอบนินทาเสมอ					
13.	เพื่อนไม่สนใจให้ข้าพเจ้าร่วมกลุ่มทำงาน					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเพื่อนส่วนใหญ่ไม่จริงใจกับข้าพเจ้า					
15.	เพื่อนให้ข้าพเจ้ายืมของใช้ที่ข้าพเจ้าลืมเอามาทุกครั้ง					
16.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนกลับบ้านด้วยกันทุกวันยังทำให้ สนุกกันมากขึ้น					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนทุกวัน					
2.	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนทันเวลา					
3.	ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา					
4.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนทุกวิชา					
5.	ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งได้ตรงตามกำหนด					
6.	ข้าพเจ้าสามารถเดินทางมาโรงเรียนได้อย่างสะดวก					
7.	ครูแสดงความรักต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน					
8.	ครูยินดีให้คำแนะนำแก่นักเรียนในเรื่องการเรียน					
9.	ครูมีวิธีการสอนที่สนุกสนาน					
10.	ผู้ปกครองสอนการบ้านให้ข้าพเจ้า					
11.	หลังเลิกเรียนผู้ปกครองสอบถามถึงเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน					
12.	ผู้ปกครองชมเชยเมื่อได้คะแนนสอบดี					
13.	ผู้ปกครองแนะนำวิธีการอ่านหนังสือ					
14.	นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนครบครัน					

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นและค่า t

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.265
2.	3.532
3.	2.2331
4.	3.112
5.	3.76
6.	7.539
7.	7.019
8.	3.416
9.	4.936
10.	3.288
11.	5.204
12.	3.772
13.	5.096
14.	6.345
15.	4.203
16.	3.644
17.	4.607
18.	3.992
19.	2.834
20.	8.059

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพเท่ากับ .6593

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	6.784
2.	3.287
3.	4.170
4.	7.144
5.	8.018
6.	5.678
7.	9.432
8.	4.180
9.	7.902
10.	7.934
11.	6.708
12.	7.847

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความศรัทธาต่อโรงเรียนเท่ากับ .8987

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
ด้านการเรียนของนักเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.162
2.	4.423
3.	3.414
4.	3.370
5.	4.420
6.	4.557
7.	3.425
8.	3.261
9.	3.313
10.	3.192

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
ด้านการเรียนของนักเรียนเท่ากับ .8157

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.021
2.	4.867
3.	4.444
4.	4.994
5.	3.719
6.	7.042
7.	5.578
8.	4.848
9.	4.168
10.	5.260
11.	8.997
12.	5.989
13.	3.414
14.	5.432
15.	7.559
16.	6.940

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนเท่ากับ .8674

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.024
2.	3.795
3.	3.138
4.	3.293
5.	2.718
6.	3.550
7.	5.912
8.	7.152
9.	7.027
10.	2.872
11.	3.467
12.	5.288
13.	4.060
14.	4.659
15.	3.668

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเท่ากับ .8169

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.451
2.	7.547
3.	4.041
4.	7.063
5.	4.470
6.	4.243
7.	4.866
8.	5.261
9.	5.119
10.	4.252
11.	4.854
12.	6.010
13.	5.219
14.	5.242
15.	3.684
16.	5.904

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเท่ากับ .8472

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.744
2.	5.987
3.	5.242
4.	4.785
5.	5.171
6.	7.618
7.	6.906
8.	4.167
9.	6.111
10.	2.854
11.	2.985
12.	2.791
13.	4.673
14.	3.750

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจในการมาเรียนเท่ากับ .8303

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวปิยะรัตน์ ดีกลาง
วันเดือนปีเกิด	23 พฤษภาคม 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองคาย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1205/4 ถ.ชลประทาน อ.เมือง จ.หนองคาย 43000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ประถมศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๒ ชำนาญอนุเคราะห์ จ.หนองคาย
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษา โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จ.หนองคาย
พ.ศ. 2547	กศ.บ (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร